Թ. ՏԱՐԻ 2524 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 19 ՄԱՐԳԱՅՑ 4384 24 ՅՈՒՆԻՍ 1892 12 ՋԼՎՀԻՃՅԻ 1309 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه ده آره‌وك غزتهسی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱՖԱՔԵՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ. Պոլսոյ հասցեով Տարեկան դրամական մուծքով	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ճրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը վճարեալ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն եւ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍ 24/6 ՅՈՒԼԻՍ 1892

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ վիճակն Եւրոպական լրագրութիւնը կը զբաղեցնէ, օրուան կարգ մը դէպքերուն բերմամբ։ Զարին տեսակցութիւնը Վիլհելմ Կայսեր հետ, երբեակ Նիզակակցութեան տրուած նոր այժն Ումպերդոս թագաւորին և գերման վեհապետին տեսակցութեամբ, զրուցուած հաշտութիւն Ռուսիոյ ընդ Գերմանիոյ, ռուսական սոսկ և ասիական համաճարակն որ Ռուսաստանի ճամբով Աբեւմուտք արշաւել կը սպառնայ, և իբրեւ հետեւանք այս դէպքերու՝ Ռուսիոյ տնտեսական և դանձային անձկութիւնն առատ նիւթ կ'ընծայէն եւրոպեան լրագրաց ծանօթութեան ու խորհրդածութեան։

Գերման լրագրութեան լեզուն բովանդակուած կրնանք համարիլ Վ. Զիմմէրմէնի յունիս 28 թուով խմբագրականին մէջ, յորում կ'ըսէ՝

«Ռուս լրագրիք այժմ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ համաձայնութեան արգելք չեն տեսներ։ Գիտենք թէ այս հոլն ո՛ր կողմէն կը փչէ։ Հարկն օրէնքը կը լուծէ։ Ռուսիա իւր արդի հանգամանաց մէջ մեծապէս՝ փափաքող է համաձայնութեան մը գալու Գերմանիոյ հետ։ Բայց Գերմանիա իւր մասին բնաւ պատճառ չունի մասն անգամ շարժելու, քանի որ գիտենք թէ Ռուսիոյ պատերազմական և ծովային նախարարք խստիւ հակառակեր են մաքսերու զեղչ ընելու Գերմանիայէն ի Ռուսիա ներմուծելի երկաթին և հանքածուին վրայ։»

Յայտնի է թէ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը նախ և առաջ տնտեսական կուռանին վրայ պիտի փորձուէր, այսինքն՝ մաքսային խնդրոյն վրայ, և թէպէտ Ռուսիոյ ելմտական և արտաքին գործոց նախարարք համամիտ են այս մասին զիջումներ ընելու, բայց պատերազմական և ծովային նախարարք, որք առաւելապէս կուսակից կ'երեւին Ֆրանսական դաշնակցութեան, ադոր կը հակառակին։

Տնտեսական համաձայնութիւն մը Գերմանիոյ հետ՝ կարեւոր է Ռուսիոյ, իւր մնադրեալ մեծ փոխառութեանց մին ալ Գերմանիոյ մէջ ի հրապարակ հանելու փափաքով։ Կ'երեւի թէ Ռուսիա Ֆրանսայի մէջ նոր փոխառութիւն մը կնքելու փորձեր ըրեր է, բայց Ֆրանսացիք այս անգամ առաջուան չափ եռանդ չեն ցուցներ, և շատ լաւ պատճառ ունին քիչ մը պաղ վարուելու։ Նախորդ փոխառութեան համը բերանին մնաց, և արդէն այն փոխառութենէն ի վեր ո՛չ նուազ եռ գացած է Ռուսիա դանձային տեսակէտով։

Գերման թերթն այս պարագայներն յիշեցնելէն եռաւ, կը յարէ՝

«Փեթերսպուրկի մէջ դրամի պէտք կայ։ Բայց Գերմանիայէն քնաւ դրամ տրուելու չէ Ռուսիոյ։ Սոսկ, առաջիկայ հնձոց անյաջողութիւնն, հնոտխոտ պատճառած ահաբեկումն և դրամի պակասութիւնն ի խաղաղութիւն կը մղեն զՌուսիա։ Մեզ համար բաւ է որ Ռուսիա գէթ այս տարի պատերազմական խորհուրդներ չի կրնար տածել և այսու կապակցով ընդհանուր հանգարտութիւն։ Ֆրանսա կարող է հոգալ Ռուսիոյ զրամական պէտքերն, եթէ յարմար տեսնէ։ Գերմանիա ո՛չ կ'ուզէ, ո՛չ կը փնտռէ շահախնդիր բարեկամութիւն, որոյ միակ նպատակնըլլայ բարեխիրտ զրացիներու քակները պարպել, դրամ փոխ առնելով անոնցմէ։»

* * *

Փեթերսպուրկէ յունիս 30 թուով կը հեռագրուի առ Թ.՝

«Հնոտխոտը Տփղիս հասած լինել կը թուի, ուր բերեր է Պաքուէ եկող զինուոր մը, որ ճամբայն բռնուեր է։ Անդրկասպեան երկրին մէջ, Յաշգապատ, հնոտխոտէ մեռնողներու մէջ կան երկու Եւրոպացիք։ Յունիս 27ին ի Պաքու հնոտխոտէ բռնուելով հիւանդանոց մտեր են 55 անձինք, և մեռեր են 39։ Ուրիշ 18 անձեր ալ քաղաքին մէջ մեռեր են նոյն հիւանդութեամբ։ Ց'Աժտերլան արդէն երկու անձինք բռնուած են և մին մեռած։ Նոյնէ Վէրդ- կը գանգատի թէ քառանդինան ըստ բաւականին խիստ չէ, և ռուս մամուլն ընդհանրապէս կը խօսի հընտախի դէմ եւրոպեան յանձնաժողովի մը կազմութեան պէտքին վրայ։

—Ռիւթերի Դրօծակալութիւնն նոյն թուով հետեւեալ տեղեկութիւններն ստացած է Ռուսիոյ մայրաքաղաքէն։

«Ռուսիոյ ասիական գաւառաց մէջ տեղային իշխանութիւնք հնոտխտի ծաւալման դէմ փութամամ միջոցներ ձեռք առնելու պէտքը կը զգան լիովին։ Տփղիսի քաղաքային վարչութիւնը 46 հազար բուպլ քուէարկեց առողջապահական նպատակաւ, և բաց ասած որոշեց 600 բուպլի տարեկան թոշակ կապել այն բժշկաց ընտանիքներուն որք մեռնին հնոտխտաւորներ դարմանելով։ Ի Սմրղանտ ռուս իշխանութիւնը բնակչաց կը ցրուէ հաղարաւոր օրինակներով տպեալ հրահանգ, ուսերէն և բնիկ բարբառներով, ամեն տան մէջ ի գործ դրուելիք զգուշական միջոցները ցոյց տալով։ Կաւկասոյ լրագրիքը կը կարծեն թէ Պաղատաի կողմերը կասկածելի հիւանդութիւն մը ծագած ըլլայ։»

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍ՝ ՊԱՆՔԱ

Օսմ. կայս. Պանքայի բաժնետերաց տարեկան ընդհանուր ժողովն անցեալ չորեքշաբթի տեղի ունեցաւ Լոնտոնի մէջ, ի Ուինչէսթր-Հաուզ։ Կը նախագահէր Պ. Զարլզ Միլը, ի բացակայութեան Լորտ Հիլլկոքնի։ Տեղեկագիրը ներկայացնելով, նախագահն ըսաւ թէ Պանքային ընդհանուր տնօրէնը, Սըր Էտկար Վինսընդ, ուշադրութիւն հրաւիրած է սա իրողութեան վրայ թէ վերջին տասն տարիներու միջոցին Թուրքիոյ հանրային պարտուց անուանական մնայուն գումարէն իբր 12 միլիոն անգլ. ոսկի զեղչուած է, և գլխաւորապէս շարունակութեամբ, տարուէ տարի նուազելու վրայ է, իրողութիւն մը զոր պէտք է ի մտի ունենանք, երբ Թուրքիոյ ելեւմտից նախարարութեան պատրաստած ելմտացոյցներու բաց ուսնանալն յիշուի։ Պէտք է նաեւ ի մտի ունենանք թէ վերջին քանի մը տարիներու միջոցին, երբ հրապարակին վրայ տագնապներ և ահաբեկումներ տեղի կ'ունենային, օսմանեան արժեթղթք իրենց գներն հաստատ պահեցին Լոնտոնի հրապարակին վրայ։ Նաեւ, Պանքան մասամբ զերծ մնաց այն ճնշումէն զոր կը կրեր գ'ժուարին ժամանակաց մէջ, որով սեղանաւորական հասարակ գործեր ընելէ ետ կը կենար։ Այս վերջին նկատողութեամբ, Օսմանեան Պանքայի տնօրէնք քաջալերուած են ի գործ դնել խորհուրդ մը զոր բանի տարիէ հետէ կը տածէին, եւս առաւել զարգացնելու համար Թուրքիոյ բնական հարստութեան միջոցները, այն է մեծագոյն մասնակցութիւն մ'ունենալ առեւտրական գործերուն և երկաթուղեաց և հարստութեան ուրիշ միջոցներու զարգացման։ Կը յուսան որ այս ուղղութեան մէջ խոհեմ ձեռնարկութեամբ և կարեւոր ազակցութեամբ Սըր Էտկար Վինսընդի՝ կարող լինին Պանքային հասատ աղբիւր մը դառնալ հասոյթի, և միանգամայն զարգացնել երկիրն որոյ բարեկեցութենէն կախում ունի մեծաւ մասամբ նաեւ այս Պանքայի յաջողութիւնն։ Հաշիւները ժողովոյն ներկայացուած տարւոյն նախորդ տարւոյն մէջ, մեր կարեւոր շահեր ընինք օսմանեան պարտուց ինչ ինչ փոփոխմամբ։ Այս գործողութեանց յաջակցադիծն, ինչպէս նաեւ ճարտարութիւնն որով ի գլուխ հանուեցաւ, գլխաւորապէս վերագրելի են Սըր Էտկար Վինսընդի, և կրնանք ըսել թէ այս փոփոխմունք մեծ գոհունակութիւն պատճառած են հասարակութեան, և միանգամայն նոր գումարներ տրամադրելի ըրած են օսմանեան կառավարութեան։ Պանքային համար շահու այսպիսի աղբիւրներ ի հարկէ պատահական միայն կրնան լինել, եւ վերեւ նշանակեալ ուղղութեամբ, Կ. Պոլսոյ տնօրէնութիւնն, հաւանութեամբ Փարիզի և Լոնտոնի մասնախմբերուն, որոշած է աւելի գործունեայ հանդամանք մը տալ Պանքային գործակալութեանց Թուրքիոյ մէջ։ Կը յուսանք թէ շատ չանցած զանազան գործակալութեանց ձեռք բերած արդիւնքներն աւելի դրական աւելցնեն Պանքային շահերը։ Վեհ. Սուլթանն, որ միշտ հոգածու գտնուած է Պանքային գործառնութեանց, բարեհաճած էր իրենց նախագահին զրկել իւր Կայսերական բարեւները։ Կ. Պոլսոյ մէջ Պանքային նոր չէնքին բացման առթիւ։ Օսմ. Կայս. Կառավարութեան հետ յարաբերութիւնք գոհացուցիչ կը մնան։ Թէեւ ճարտարագործական ձեռնարկութիւնք ընդ երկար յապաղած էին և կամաց կամաց աւարտելու, բայց պիտի դայ ժամանակ ուր ընդարձակ բարերարում մը պիտի տեսնենք հաղորդակցութեան միջոցներու և ճարտարագործական ձեռնարկներու Թուրքիոյ մէջ։ Եւ տարակոյս չունինք թէ Պանքան ի վիճակի պիտի գտնուի իրաց այս վիճակին բոլոր օգուտները վայելելու։

Պ. Թէոտոռ Պէռժէ, ի դիմաց Փարիզի մասնախմբին, երկրորդեց նախագահին առաջարկը, Սըր Էտկար Վինսընդի տարեկան տեղեկագրին ընդունելութեան համար։

Բաժնետերաց սենեակ կոչուած երամի հաստատմանց ի պատասխանի, նախագահն ըսաւ թէ Պանքային ձեռքը չէ օսմ. հանրային պարտուց նոր փոփոխութիւններ ի գործ դնել։ Մինչեւ ուշաչալ փոփոխմանց գործադրման համար պատասխանատու կնոջ լինել իրենք։ Ուրիշ հարցմանց ի պատասխանի, նախագահն յայտարարեց թէ իրաւ հիմա 15 առ 100 շահ չենք կրնար կոր բաժնել մեր բաժնետերաց։ Բայց ասոր պատճառներ բացայայտ են։ Այս անգամ 7 առ 100 շահաբաժին տրուելուն փոխարէն, պէտք է յիշենք թէ ժամանակ եղաւ որ 7 առ 100 ալ չկրցինք տալ մեր բաժնետերերուն։ Զէ՞ք յիշեր որ չորս տարի բնաւ շահաբաժին չկրցինք տալ։ Եթէ այս անգամ 7 % կուտանք, և կը ցուցնենք թէ իրօք մեր շահերն կուտանք զայն, ապահով լինել պէտք է թէ արդի պարագայից մէջ աւելին չենք կարող։ Ամենամեծ ներդաշնակութիւն կը տիրէ Օսմ. Պանքայի Լոնտոնի և Փարիզի ժամանմխիրներուն մէջ։ Եթէ բաժնետերաց ասոնց մասնաւոր մը յայտնեն յունուար ամսոյ մէջ եւս շահաբաժին մը բաշխուելու համար, անօրէն խորհուրդը պիտի մտածէ։

Տեղագիրն ընդունուեցաւ։

ԼՈՐՏ ԹԷՆԻՍԸՆ, Անգլիոյ մեծագոյն բանաստեղծն արդի ժամանակիս մէջ, «Պակաւոր Բանաստեղծն», որ իւր խոր ծերութեան մէջ, դեռ անցեալ օր ի Նիս եռրք ներկայացնել կուսար իւր հեղինակած մէկ ոտանաւոր թատերգութիւն, իւր կարծիքն յայտնեց օրուան խնդրոյն վրայ յԱնգլիա։ Բարեկամ մը իւր կարծիքը խնդրած լինելով, Լորտ Թէնիսըն գրեց պարզապէս։ «Կը սիրեմ զՊ. Կլատսթոն, բայց կ'ատեմ իւր այժմեան իռլանտական քաղաքականութիւնն։» Աւելորդ է ըսել թէ պահպանողական լրագրիքը օրքան ուրախ են զլորտ Թէնիսըն իրենց համակարծիք դտնելնուն։ Լորտ Թէնիսըն, թէեւ քաղաքական խնդրովք չէ զբաղած, բայց ազատական կուսակցութեան պատկանած է առաւելապէս, և պէտք է այժմ դասուի այն Միւթենական Ազատականաց մէջ որք՝ անօրէնութեամբ Պ. Զէմպրլէ յեր Պ. Կլատսթոնի կուսակցութեան դէմ կը մաքառին Պահպանողականաց հետ դաշնակցութեամբ։ Զենք յիշեր զլորտ Հարթինկթըն, որ մինչ իւր Հայր՝ Տեվընշայրի դուքսն՝ ողջ էր և Լորտերու ժողովոյն բնական անդամ, ինք երեսփոխական ժողովոյ անդամ կը դտնուէր և այս հանգամանքն կրնար ընտրական պայքարներու մասնակցիլ։ Բայց Լորտերու ժողովոյն անդամք, քանզի ժողովրդային ընտրութեամբ չեն նշանակուած, իրաւունք չունին ընտրական պայքարներու մասնակցիլ դրաւէս։ Լորտ Հարթինկթըն ալ որ իբրեւ Տեվընշայրի դուքս իւր հօր յաջորդած է Լորտերու ժողովոյն մէջ, ո՛չ յայտնագիր հանեց ո՛չ ալ ընտրական գործողութեանց կը խառնի ի այս պահուս։ Այս չարգիլեր սակայն զինք՝ մերթ ընդ մերթ բանախօսութեամբք իւր կարծիքն յայտնելէ։ Բայց ընտրական գործողութեանց միջոցին իրենց կուսակցութեան յաջողութեան համար չգործել վաղմի պարտաւորութիւն է ազնուական գերդաստանաց պետերուն, որք միայն կ'անդամակցին Լորտերու ժողովոյն։ Այս աւանդական սովորութեան կրմնելով է նաեւ որ ազատական լրագրիքք գժգոհութիւն յայտնեցին երբ Երեսփ. ժողովոյ փակուելն անմիջապէս յետոյ Լորտ Սալիսբրիի ընտրական յայտագիր մը հանելու պէտքն զգայ։

ՊԷՋՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ դատի պիտի ենթարկի՞ թէ ոչ։ Այս է օրուան խնդիրն ի Գերմանիա։ Եթէ դատի ենթարկել ուզուի, Բրուսիոյ պատժական օրէնքին մէջ պակաս չեն տրամադրութիւնք՝ պատիժներ սահմանող այնպիսի անձանց դէմ որք իրենց պաշտօնին բերմամբ գիտցած գաղտնիքներն ապա կատարեալ ազատութեան դէմ են ոտնձգեն երբ պաշտօնակ լինին։ Պիզմարք այժմ հասարակ անհատ մ'է, և կը վայելէ Բրուսիոյ հպատակ ամեն հասարակ անհատի իրաւունքն, այն է՝ խօսքով և գրչով իւր գաղտագրութիւններն յայտնել օրուան դէպքերուն վրայ, մանաւանդ որ ինք երեսփոխան ալ է։ Բայց Պիզմարք իշխան այն քննադատութիւնքն որ ըրաւ՝ իբր հասարակ անհատ մը չըրաւ, այլ իբրեւ նախկին վարչապետ իւր միայն գիտցած բաներուն կրթնելով և դանոնք ի հրապարակ հանելով ստանձնեց քննադատի դերն, և ո՞ւր, Գերմանիոյ մէջ չէ միայն, այլ և օտար երկրաց մէջ, ի Վիեննա, ուր աւելի քան երբեք պարտէր պաշտպանել իւր երկրին կառավարութեան պատիւը։

Բայց արդի կառավարութեան բարեկամ շատ մը թերթեր կը յորդորեն պատանեալ անձնաւորութիւնքն որ զՊիզմարք դատի չենթարկին, Գերմանիոյ թշնամեաց զուարճութիւն չպատճառելու և աւելի մեծ գաղտնիքներ երեւան չհանելու համար։

Նորտ Տէյչէ Ալկեմայնէ Զայթունկի մէջ, որ երբեմն Պիզմարքի թերթն էր և այժմ Պիզմարքի դէմ կը զրէ, երկու ծանրակշիռ յօդուածներով ցաւ յայտնելէն ետեւ Պիզմարք իշխանի ընթացքին վրայ, պաշտօնական ակումբք երեւան հանեցին քանի մը պաշտօնաթուղթեր, ապացուցանող թէ Պիզմարք իշխանութեան վրայ գտնուած միջոցին ո՛չ զոր պաշտօնի կը կոչէր մինչեւ որ անոր ո՛ր կուսակցութեան պատկանելուն և ի՛նչ գաղափար տածելուն վրայ կասխաս համոզում չտայցնէր, և թէ ապատական կուսակցութիւնն որուն այսօր Պիզմարք իշխան կը կրթնի այնքան խոտելի էր իրեն որ այն կուսակցութենէն մարդ չէր մտցներ արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ։ —Այս առաջին հրատարակութեամբ խորհուեցաւ հասկնել Պիզմարք իշխանին որ եթէ կառավարութիւնն ուզէ՝ կարող է նախորդ վարչապետին վարկը կոսյող չատ մը բաներ երեւան հանել, բայց չուզեր նոյն ճամբուն մէջ և նոյն զէնքերով մաքառիլ։

ԴԱՐԱՎԵՐՋԻԿ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ.

—Գերմանք կը խորհէին 1900ին բանալ իրենց Պերլինի Արուեստահանդէսը, զոր 1893ին կամ 1894ին պիտի բանային, բայց Զիքակոյի Արուեստահանդէսն արգելք եղաւ։ Գերմանք այս անպատեհութեան համար շուտով մխիթարուեցան, խորհելով թէ 1900 լուսոյն թուականն է, թուական մը որ 19րդ դարը կը փակէ, որոյ վերջին տարւոյն մէջ տիեզերական Արուեստահանդէս մը կազմելով ի Պերլին, գերման ազգը պիտի ապացուցանէ թէ «տասնիններորդ դարը կը պատկանի գերման ազգին, ինչպէս տասնեւութերորդ դարը կը պատկանէր Ֆրանսական ազգին»։ (Իսկ անգլիացի եւ ամերիկացի ազգերուն բան չմնաց, թէպէտ Տիեզերական Արուեստահանդէս ըսուած բանն այս 19րդ դարուս մէջ առաջին անգամ Անգլիացիք հնարեցին ի Լոնտոն։)

Բայց Ֆրանսացիք 1867ին, 1877ին և 1889ին երեք անգամ Համաշխարհ- [illegible] լինելով ի Փարիզ, 10—11 տարի եղբը նոր մը կազմելու պէտք ունէին, և Փարիզի լրագրաց մէջ խնդիր յարուցին որ 1900ին իրենք եւս ի Փարիզ Արուեստահանդէս մը բանան, գովելի մրցմամբ Գերմանիոյ դէմ, փոյթ չէ որ երկու Արուեստահանդէսք միեւնոյն ժամանակ տեղի ունենալով, իրարու վնասեն, երբ խնդիրը Ֆրանսական ազգը փառաց վրայ է, միշտ գիւրին է համոզել Ֆրանսայիներն։ Ուստի, նախարարութիւնն սկզբամբ ընդուներ է. զի միշտ պէտք է որ տարիներ յառաջ կառավարութիւնն յատուկ հրամանագրով մը յայտնէ Արուեստահանդէսի բացման որոշումն, որպէս զի ամեն ոք ըստ այնմ պատրաստուի։ Եւ այժմ Ֆրանսացիք փափաք կը յայտնեն «ճշմարտապէս դարավերջիկ Արուեստահանդէս մը կազմելու»։

ԿԱՆԱՑ վերաբերեալ հարցեր չահեկան են միշտ, և Տարմշտատի Փրոֆէսէօր Պիլոնէրի այս օրերս «Երկարակեցութիւն» անունով ելած գրքոյկն ալ ուրիշ մը չէ։ Ինչպէս ամենուն հետաքրքիր հանեմատ աւուրչէք պիտի ստանաս։

«Հիմակ, Տիկին կոմսուհի, գիշերը մեր ազարակը պահպանելու համար մեր երկու շուներն ու Թորթիկեարն ունինք, որուն անկողինը ձգուած է ցորենոցին մէջ, ոչխարներու ախոռին տակը։ Բայց չի հինցուներ իր անկողինը, վասնզի գիշերուան երեք չորրորդ մասը կանցնուն ագարակին շուրջը պտտելով, և այժմ որ ալ գիշերները ցուրտ չեն, պարտէզին մէջ կը պառկի, Սանտրիյեոնի պատուհաններուն տակ։

—Բայց, տիկին Լանտրի, ձեր Թորթիկեարը նոր Քարիմոտ մըն է և Սանտրիյեոն ուրիշ Խամէրլատա մը։

—Այսու հանդերձ, կարծեմ թէ, տիկին կոմսուհի, խեղճ խեղանդամը սիրահարած է Սանտրիյեոնի։

—Անկարելի չէ, ըսաւ կոմսուհին ժըպտելով։

Եւ մրմնջեց սա ծանօթ ոտանաւորը՝ Ես զանոնի որդ մըն եմ՝ սիրահարած ստղի մը։

Տիկին Լանտրի չէր խաբուեր։

Լաւ ուրեմն, այո, գիւղի այս Քարիմոտն, սիրահարած էր Սանտրիյեոնի, զոր տեղացիները Լրմատերով կ'անուանէին «Լա Սանտրիյ»։

Վայրագ և ոխակալ մարդը մեղմացած էր, վայրենին ընտելացած էր։

Այս յանկարծական այլափոխումը յառաջ բերած էին բարեսէր ժպիտն և անուշ նայուածքն այս կնոջ, զոր խեղը կը պաշտէր։

—«Շատ աղէկ, քովս կ'առնեմ քեզ։ ամենուն հետ սեղանը պիտի ճաշես և աղխատանքիդ համեմատ աւուրչէք պիտի ստանաս։

«Հիմակ, Տիկին կոմսուհի, գիշերը մեր ագարակը պահպանելու համար մեր երկու շուներն ու Թորթիկեարն ունինք, որուն անկողինը ձգուած է ցորենոցին մէջ, ոչխարներու ախոռին տակը։ Բայց չի հինցուներ իր անկողինը, վասնզի գիշերուան երեք չորրորդ մասը կանցնուն ագարակին շուրջը պտտելով, և այժմ որ ալ գիշերները ցուրտ չեն, պարտէզին մէջ կը պառկի, Սանտրիյեոնի պատուհաններուն տակ։

—Բայց, տիկին Լանտրի, ձեր Թորթիկեարը նոր Քարիմոտ մըն է և Սանտրիյեոն ուրիշ Խամէրլատա մը։

—Այսու հանդերձ, կարծեմ թէ, տիկին կոմսուհի, խեղճ խեղանդամը սիրահարած է Սանտրիյեոնի։

—Անկարելի չէ, ըսաւ կոմսուհին ժըպտելով։

Եւ մրմնջեց սա ծանօթ ոտանաւորը՝ Ես զանոնի որդ մըն եմ՝ սիրահարած ստղի մը։

Տիկին Լանտրի չէր խաբուեր։

Լաւ ուրեմն, այո, գիւղի այս Քարիմոտն, սիրահարած էր Սանտրիյեոնի, զոր տեղացիները Լրմատերով կ'անուանէին «Լա Սանտրիյ»։

Վայրագ և ոխակալ մարդը մեղմացած էր, վայրենին ընտելացած էր։

Այս յանկարծական այլափոխումը յառաջ բերած էին բարեսէր ժպիտն և անուշ նայուածքն այս կնոջ, զոր խեղը կը պաշտէր։

Բայց այս անչնորհք արարածին պաշտումը յառաջ եկած էր երկիւղէ, սքանչացումէ և յարգանքէ։ Այս մասին եւս, շատ կը նմանէր Վիքթոր-Հիւկոյի գիւցազնին, որ լռիկ մնջիկ կը լափէ այն սոսկալի տառապանքը զոր Խամէրլատա ներշնչած էր իրեն։

Թորթիկեար չպիտի համարձակէր Սանտրիյեոնի քովանցքին խակ դպչիլ։ Միշտ զողզալով որ մի՛ գուցէ խիստ նայուածք մը չի պատժէ իր յանդգնութիւնը, կը վախնար անոր առջեւն երեւնալու, և մութին մէջ, գաղտագար կը հսկէր Կապրիեէի վրայ։ պահուրտելով, պատերուն, ցանկորմերուն գաղտօրէն քսկրտուելով միայն կը հետեւէր անոր, միշտ պատրաստ զայն պահպանելու և պաշտպանելու։

Քանի՞ քանի՞ անգամներ գետնին վրայ կը պառկէր համբուրելու համար հետքն զոր կը թողուր իր կուռքին ոտքը։

Իր սրտին վրայ, կտոր մը կերպասի մէջ կը կրէր Սանտրիյեոնի քանի մը թել մազերը զոր ինք ժողված էր։ Ո՛հ, այդ մազե՛րը, սիրոյ մասունք, քանի՞ քանի՞ անգամներ իր սարսռուն չրթանցը կը տանէր։

Տարաբախտ ատած էր մարդկութիւնը վասն զի բնութիւնը ազեղ, ոճիր և զզուելի ծնած էր զնա, մինչ շռայլօրէն վարուած էր ուրիշներու նկատմամբ, որք իրենց աւելի իրաւունք ունեցած չէին մարմնական գեղեցկութեան, ձեւի հրապուրանաց։

(Շարունակելի)

—)(84)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻԹՊՈՒՌ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱՌԻ—ՄԱՏԸԼԷՆ

Այդ վայրկենէն սկսեալ, յարեցաւ պզտիկ աղջկան, որ կերպիւ իւիք իր պաշտումն եղաւ։

Մանչուկն արդէն մեծցած էր, զպրոց կ'երթար և այլեւս պէտք չունէր Սանտրիյեոնին, որ ինքզինքը բոլորովին տուաւ պզտիկ աղջկան։ Եւ այս նոր գործին մէջ զոր իբր պարտաւորութիւն չէին յանձներ իրեն, այլ ինք յօժարակամ կ'ընդունէր, զարմանալի քաջութիւն, համբերութիւն, բարութիւն, գորովալի հոգածութիւն ցոյց տուաւ։

—Արդարեւ, կարծես ինքն է մայրը, կ'ըսէր Շարլոթ՝ Լանտրիի, և վայրկեաններ կան յորում նախանձ կը զգամ։

Ագարակապանը կը խնդար և կը պատասխաներ։

—Թող որ ուզածն ընէ մեր բարի Սանտրիյեոնը, բեռդ կը թեթեւցնէ։

Ճշմարիտ էր այս։ Եւ երկու բացարձակ անձնուիրութեանց, երկու ճշմարտապէս մայրական գորովներու մէջտեղ պզտիկ աղջիկը մեծցաւ, իր առաջին քայլերն առաւ և խօսիլ սովրեցաւ, անխտրաբար «մայրիկ» անուանելով Շարլոթը և Սանտրիյեոնը։

Նորէն տարիներ անցան։

Ագարակապանուհւոյն պէս, գղեկին տիրուհեաց պէս, ամենուն պէս, Սանտրիյեոն եւս ծերացաւ, քանի որ այս է ընդհանուր օրէնքը։ բայց միշտ սիրուն էր անիկա և պահած էր իր չքեղ մազերը և փառաւոր ակռայները։

Ցաճախ ինք առաւօտուն կ'առաջնորդէր տղայքն ի վարժարան և իրիկունը կ'երթար կառնէր զանոնք։

Արդ, գիւղը երեք քառորդ մղոն միայն հեռի էր ագարակէն, և անդ երթալու համար պէտք էր անցնիլ պզտիկ անտառէ մը որ գրեթէ միշտ ամայի էր։

Օր մը, գեռատի կոմսուհին ըսաւ Տիկ. Լանտրիի՝

—Սանտրիյեոն միշտ սիրուն է, չէ՞ք վախնար որ գիւղին առանձնակի դառնալուն վտանգ մը պատահի իրեն։

—Բայց վտանգ չեմ տեսներ... թոթովեց ագարակապանուհին, որ չէր հասկընար...։

—Երեկուան լրագիրը, յարեց կոմսուհին, կը խօսի ոճիրի մը վրայ որ գործուեր է Լօմէն քիչ հեռի անտառի մը մէջ և որուն զոհ գացեր է մանկամարդ կին մը։ Ո՛հ, գիտեմ թէ թափառաշրջիկները, չարագործները հաղուագիւտ են հոս։ բայց հարկ է կարգ մը զգուշութիւններ ձեռք առնուլ։ Սանտրիյեոն բոլորովին անվնաս է, վայրագ յարձակման մը դէմ չպիտի կրնայ ինքզինքը պաշտպանել։

—Տիկին կոմսուհի, շնորհակալ եմ որ ըսիք ինձ այդ բանը։ Սանտրիյեոն ա՛լ գիւղ չպիտի երթայ առանց հետն ունենալու Վաղրը։ Մնաց որ, ինք արդէն բարի պահապան չուն մը ունի։

—Ի՞նչ ըսել կուզէք։

—Ըսել կուզեմ, տիկին կոմսուհի, թէ Թորթիկեար հեռուանց միշտ կը հետեւի Սանտրիյեոնի և թէ մէկուն թող չի տար որ շատ մօտենայ անոր։

—Ի՞նչ, Թորթիկեարը, այդ անհեթեթ մանչը, որուն համար կ'ըսեն թէ այնքան գձուռ, այնքան կռուաէր, այնքան չար է։

—Տգեղութիւնը, պակասութիւնները կը տեսնուին, բայց ոչ իր յատկութիւնները, տիկին կոմսուհի։ Կարգ մը մարդոց հետ խիստ չար է և կրնայ զիւրութեամբ վայրագ ըլլալ, բայց իր սիրածներուն հետ անուշութեամբ և քաղութեամբ կը վարուի և քանի մը անձնուիրութիւնն ունի։ Սանտրիյեոնի համար, տիկին կոմսուհի, յանձն կառնէ հնոցի մը մէջ նետուիլ, կտոր կտոր ջարդուիլ։

—Տիկին Լանտրի, զարմանք կը պատճառէք ինձ...։

—Օր մը երբ չորս հինգ չարագործներ Թորթիկեարի վրայ յարձակած էին, հարուածներ կ'ինչեցուցէին և հաւանօրէն հոն մեռած պիտի ձգէին զայն, երբ Սանտրիյեոն օգնութեան վազեց։ Անանկ ազդեցութիւն մը յառաջ բերաւ Թափառաշրջիկներուն վրայ որ, անոնք, սարսափահար, Թողուցին խեղճ ցաւագարը և խոյս տուին։

«Անկեղ իմ մեր, տիկին կոմսուհի, Թորթիկեար գերին եղած է Սանտրիյեոնի, որ մէկ ակնարկով ոտքին տակ կրնայ գլորել զայն։ Եթէ ծեծէր, ջախջախէր իսկ, կաղը չնորհակա՞լ եմ, պիտի գոչէր։

—Դիտէ՞ք, տիկին Լանտրի, թէ հետաքրքրաշարժ կ'ընծայէք այդ տան։

—Ադէն այնպէս է, տիկին կոմսուհի։ Սրիկայներուն հետ իր ձախողուածէն առաջ, քիչ անգամ կ'երեւէր յագարակ։ Առաջ մը եկաւ գտաւ Լանտրին։

—«Վարպետ, բաւ անոր, ձեր ծառայութեան առէք զիս։

—«Ծառայութե՞նս առնեմ քեզ։ Բայց ի՞նչ կրնաս ընել։

—«Ուրիշներու չափ կրնամ աշխատիլ չոր խոտերու, հունձքի և այգեկոթի ժամանակ, երբ ա՛լ գործ չմնայ մարգագետնոց, դաշտերուն և այգիներուն մէջ, աւելիներ կը չմնեմ ագարակին համար, կողովիկներ չոր սալորներու համար և պանիրներ ու կողովներ ազատներու բոյներուն համար։ Ստակ մի՛ վճարէք ինձ, եթէ կուզէք։ սնունդս համար պիտի չառնամ շունիդ ուտանակին տակն եւ ելլցած ապուրովը։»

Լանտրի սիրտը չաքծեցաւ և պատասխանեց Թորթիկեարի՝

—«Շատ աղէկ, քովս կ'առնեմ քեզ։ ամենուն հետ սեղանը պիտի ճաշես և աշխատանքիդ համեմատ աւուրչէք պիտի ստանաս։

«Հիմակ, Տիկին կոմսուհի, գիշերը մեր ագարակը պահպանելու համար մեր երկու շուներն ու Թորթիկեարն ունինք, որուն անկողինը ձգուած է ցորենոցին մէջ, ոչխարներու ախոռին տակը։ բայց չի հինցուներ իր անկողինը, վասնզի գիշերուան երեք չորրորդ մասը կանցնուն ագարակին շուրջը պտտելով, և այժմ որ ալ գիշերները ցուրտ չեն, պարտէզին մէջ կը պառկի, Սանտրիյեոնի պատուհաններուն տակ։

—Բայց, տիկին Լանտրի, ձեր Թորթիկեարը նոր Քարիմոտ մըն է և Սանտրիյեոն ուրիշ Խամէրլատա մը։

—Այսու հանդերձ, կարծեմ թէ, տիկին կոմսուհի, խեղճ խեղանդամը սիրահարած է Սանտրիյեոնի։

—Անկարելի չէ, ըսաւ կոմսուհին ժըպտելով։

Եւ մրմնջեց սա ծանօթ ոտանաւորը՝ Ես զանոնի որդ մըն եմ՝ սիրահարած ստղի մը։

Տիկին Լանտրի չէր խաբուեր։

Լաւ ուրեմն, այո, գիւղի այս Քարիմոտն, սիրահարած էր Սանտրիյեոնի, զոր տեղացիները Լրմատերով կ'անուանէին «Լա Սանտրիյ»։

ուամբ հրատարակած մէկ գիրքն հետաքրքրաշարժ խնդիր մը կը յուզէ կանանց վրայ։ Ա՞րդ աւելի կ'ապրին թէ կանայք։ Թերեւս կ'ենթադրէք թէ որովհետեւ կանայք իրենց յատուկ շատ մը հիւանդութիւններ ունին որոնցմէ արք զերծ են, մինչ կանայք ենթակայ են գրեթէ ամէն ցաւի զոր կրնան կրել արք, կանայք սակաւակեաց պէտք է լինին բարդատամբ արանց։ Ո՛չ այնպէս։ Փրոֆ. Պիւխնէր գոեր է վիճակագրութեամբք թէ կանանց միջին կեանքն արանց միջին կեանքէն աւելի երկար է։ Ֆրանսուհի մը, Մադ. Քրիսն, Սէնդ-Բոլմպցի, մեր ժամանակաց ամենէն երկարակեաց անձնաւորութիւնն եղած է։ 1838 ին մեռած է, հարիւր յիսուն ութ տարեկան։ Պ. Պիւխնէր կը յիշէ շատ մը կիներ որք խոր ծերութեան մէջ պահած էին իրենց օրիորդական գեղեցկութիւն։ Հետաքրքրաշարժ այլ ո՛չ այնքան հաղուագիւտ դէպքեր ալ կը յիշէ, յորս կիներ այն խոր ծերութեան մէջ վերստին գտած են իրենց պահ մը կորուսած թարմութիւնը, շնորհքն և ամէն էական բարեմասնութիւններն երիտասարդական լեցուն հասակի։ Օրինակի համար, Միրապօ մարքիզուհին 86 տարեկան մեռած է, երիտասարդութեան ամէն նշաններն ու յատկանիշերը վերստին գտնելէն ու վայելելէն ետքը։ Օրինակի համար նաև մայրապետ մը, Մարկրիդ Վերտիւա, որ իւր անուան պէս կանաչ մնացած է, կամ լաւ եւս՝ 65 տարեկանին մէջ զարմացմամբ տեսնուած է որ իւր դէմքին ամէն խորշումները փարատեցան, աչաց տեսութիւնն որ տկարացած էր՝ զօրացաւ, մազերը նորէն բուսան սեպ սեւ, ու մինչեւ իսկ ակռայները նորոգեցան, և ամէնէն կարծր բաներ ուտել կրցաւ։ Փրոֆ. Պիւխնէր չշտեր միայն թէ համեստափայլ մայրապետն եռքէն աչխարհիկ կեանքի մէջ մնա՞ւ, այն պատկառելի տարիքին մէջ ուր իւր թոռնուհիները կրնար իրեն յաջորդ դնել այն մենաստանին մէջ։ Ամէն զարգացի մէջ, երանի՞ այն տեղին որ յոյս կը բնայ ունենալ վերստին երիտասարդութեան մէջ խմնալու ծերութեան ժամանակ, երբ արք սոսրարար մանկութեան մէջ կ'իյնան այն տարիքին։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Վեհ. Նարէտտին Շահի մայրն, որ ինվրլուէնցայէ կը տառապէր, մեռեր է։

Պ. ՆԵԼԻՏՈՎ, մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպանը, որ Քիսինկէն կը գտնուի, անցեալ երեքշաբթի Պիզմարք իշխանին հետ ճաշեր է։

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը տակաւին ապաքինած չէր լրլալով, երեկ չկրցաւ կատարել Պայրամի շնորհաւորական այցելութիւնները։

Աբրահամ էֆէնտի Ֆրէնկեան երեկ կայս. պալատ երթալով առաջին սենեկապետ Վսեմ. Հաճի Ալի պէյի ներկայացաւ և, ծանուցանելէ յետոյ Ս. Պատրիարք Հօր հիւանդութիւնը, խնդրեց որ Ն. Ամենապատուութեան շնորհաւորութիւններն հաճի մատուցանել յոտս կայս. գահոյից և բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Աբրահամ էֆէնտի Պայրամի առթիւ յանուն Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշայի, Վեհ. Սուլթանին մտերմապետ Վսեմ. Օսման պէյի ինչպէս նաև Բարձր. Մեծ-եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին, գաղթականաց վարչութեան նախագահ Վսեմ. Ռիզա փաշայի, Քաղաքապետ Վսեմ. Բրտան փաշային, Պէյնիքթաշի ոստիկանապետ Վսեմ. Հաճի Հասան փաշայի, կայս. աւագ թիմնապահ Վսեմ. Տէրվիշ փաշայի, Ծովային Վսեմ. Նախարարին, նախկին Մեծ-եպարքոս Բարձր. Խահէմ փաշայի, Դատական Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Ճէվտէթ փաշայի։

Ֆրէնկեան էֆէնտի այսօր եւս ի դիմաց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր այցելութեան պիտի երթայ Բարձր. Շէյխիւլ-Իսլամ էֆէնտիին և միւս նախարարաց։

Կրօնական ժողովն ի նիստ գումարուեցաւ երեկ ի Պատրիարքարան առենապետութեամբ Դեր. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Ցէվհանն էսմանի։

Արգմանեան Տ. Սահակ վարդապետ, որ մէկ տարուան ապաշխարութեան համար կեսարիոյ վանքը ղրկուած էր, սոյն պայմանաժամէն լրացուցած ըլլալով, ժողովն արձակեց որ եկեղեցական պաշտօն վարէ։

Ժողովն արձակեց Սեբաստիոյ Գաղըմ Մաղարա գիւղին եկեղեցւոյն համար ներկայացուած Ս. Աստուածածնայ, Խաչելութեան և Մկրտութեան պատկերներու օծումը։

Ասոնցմէ զատ, զբաղեցաւ անհատական ու ամուսնական խնդիրներով։

Ցնտեական Խորհրդոյ չաբաթական նիստ տեղի չունեցաւ երեկ անգամից մեծագոյն մասին բացակայութեանը պատճառաւ։

Բերայի Նարեկեան, Լուսաւորչեան և Արշակունեաց և Յերեքեղեղի Մեսրոպեան վարժարանաց տարեկան հարցաքննութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ ուրբաթ, 26 յունիս, և պիտի տեւեն մինչեւ 7 յուլիս, երեքշաբթի, բաց ի կիրակիէ՝ ամեն օր, առաւօտեան ժամ 9էն 12½ և միջօրէէն յետոյ ժամ 1½էն 4½ (Ը. Ե.)։

Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան վարժարանի ԺԲ. տարեշրջանի քննութիւնք պիտի կատարուին յունիս 29, երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ յուլիս 3, ուրբաթ, ամեն օր, առաւօտեան ժամ 9էն 12 եւ միջօրէէն յետոյ 2էն 5 (Ը. Ե.)։

Գասրգիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանի տարեկան քննութիւնք կը սկսին յառաջիկայ ուրբաթ, 26 յունիս, եւ կը վերջանայ յուլիս 11 ի շաբաթ օրը, բացի կիրակիէ՝ ամեն օր առաւօտեան ժամ 1 էն մինչեւ 4½ և 6½ էն մինչեւ 10 (Ը. Թ.)։

Վիեննայի Մխիթարեանց վարժարանին զարդոցական տարեգլուխ հանդէսն ու մրցանակաբաշխութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ ուրբաթ, 26 յունիս, կէսօրէն երկու ժամ եռքը։

ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Վարժարանիս Է. տարուց ամավերջի հարցաքննութիւնը պիտի սկսին յառաջիկայ ուրբաթ 26 յունիս և պիտի տեւեն մինչ յուլիս 2 հինգշաբթի։

Քննութիւնք կը կատարուին առաւօտուն 8½—12 և կէս օրէ վերջ 1½—3 Ը. Ե.

Կը հրաւիրուին Մեծայարգ ծնողք և կրթասէր Ազգային պատուել Հաստատութիւնս իւրանց քաջալերիչ ներկայութեամբ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Տ. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

24 յունիս 92
Գում-գաբու 75

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Յուլիս. — Յայս վայր ընտրուած են 89 Պահպանողականք, 11 Միութենականք (Հեռագիրն երեկ անշուշտ սխալած էր՝ 71 նշանակելով Միութենականաց թիւն), և 61 Կլատսթոնեանք։ — Յայս վայր Պահպանողականք կլատսթոնեաններէն կորցած են 9 աթոռ, Միութենականք եւս կլատսթոնեաններէն կորցած են 1 աթոռ, իսկ կլատսթոնեանք իրենց հակառակորդներէն կորցած են 18 աթոռ։

ՀՆՏԱԽՏԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԵԹԵՐՍԹՈՒՐԿ.—Հնտախտի վրայ նորագոյն լուրն այս է.— Ի Ֆրաթով, Յունիս 3էն մինչեւ 2 Յուլիս, 20 մարդիկ հնտախտ բռնուելով, 2ը մեռած են, և մին ողջկցած։ ՑԱժտերխան, Յուլիս 2ին, նորէն 19 անձինք բռնուեցան, արդէն բռնուած 45 անձերէն զատ, և մէկ հոգի մեռաւ։

ԱԹԻՆԷ.—Առողջապահական Խորհուրդն առաջարկեց 11 աւուր քառանդինա Ռուսիոյ այն նաւահանգիստներէն եկողներուն վրայ որք են ընդ մէջ Սոխում-Գալէի և Պաթումի, եթէ արդէն քառանդինայի չենն ենթարկուած ի Թուրքիա, նաև Սեւ Ծովու միւս նաւահանգիստներէն և Սուրիայէն եկողներու վրայ։

ՓԷՆԹԱ.—Եօթնօրեայ քառանդինա Սեւ Ծովի և Ազովու Ծովի ռուսական նաւահանգիստներէն եկողներուն վրայ, և բժշկական խիստ այցելութիւն Սեւ Ծովի օսմանեան նաւահանգիստներէն եկողներուն վրայ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Առողջապահական Խորհուրդը կը պահանջէ խիստ միջոցներ հնտախտի դէմ։ Կառավարական ներկայացուցիչն յայտարարեց թէ ժանտատենդը (թիֆօ) եւ միւս հիւանդութիւնք Ռուսիայէն կուգան։ Ի Կալիչիա և Պուքովինա հարկաւոր միջոցք ձեռք առնուած են արդէն։

դիլինէօ՝ Պ. Թէսսոր Կիքաի տեղ, որ Հռոմի դեսպանատունը փոխադրուած է Նոյն պաշտօնով։

ՊԷՆԿԱԶԻՒ գինուորական հիւանդանոցը պէտք եղածին պէս ընդարձակ չըլլալով, որոշուած է ընդարձակ և հոյակապ նոր հիւանդանոց մը կառուցանել անդ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նոր կուսակալ Օսման փաշա այս շաբթու իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

Ի ՍԱՐԲԵԱՐ Հաճի Հիտայէթ աղայի սրբազարանին մէջ դրամով խաղցուած նարտի գնդամուղի և թուղթի խաղերն արգիլուած են, Պէյէքթաշի ոստիկանութեան կողմէ տրուած հրամանի մը վրայ։

ԻՍԿԻԻՊԻ մէջ վերջերս անձրեւ ու կարկուտ տեղալով, 130,000 զրուշի չափ վնաս մը եղեր է հնձոց և պտղատու ծառերուն։

ԳՕՆԵԱ Հաճիտապատ գաւառի Աղրոս գիւղաքաղաքին մէջ անցեալները երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է։ Նոյն միջոցին կայծակ իջեր է ութ տարեկան աղջկան մը վրայ, որ անմիջապէս մեռեր է։

ԳՕՆԵԱԷՆ կը գրեն թէ Ատանայի կուսակալութեան կողմէ եղած զեկոյցի մը վրայ, Գարամանի կողմը ոստիկան-զինուորներ զրկուեր են ձերբակալելու համար, Օսման, Մէհմէտ ու Մուսթաֆա անուն աւազակները։ Ասոնք սպանած էին Իչել գաւառի Մօթ գաւառակէն տասն եւ ութ տարեկան երիտասարդ մը, Անմուր գաւառակի Բէյիի գիւղէն երկու մարդ և ոստիկան-զինուոր մը։ Մուսթաֆա ու Մէհմէտ ձերբակալուելով Ատանայի կուսակալութեան յանձնուեր են։ Ձերբակալման պահուն Իպրահիմ անուն ոստիկան-զինուոր մը ձախ այտին վրայ թեթեւ վէրք մը ստացեր է։

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆԵՐ

ՅՈՒԱՆՍԱԿԱՆ խումբն, ի խնդրոյ հասարակութեան, այս գիշեր երկրորդ անգամ պիտի ներկայացուցէ ԼՕՆԹԻ ՍԷԼԷՍԹԷՆ (Lʼoncle celestin) օպերէթթ 3 արարածով։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ խումբը պիտի ներկայացնէ ՈՒՆ ԲԱԼՕ ԻՆ ՄԱՍՔԻԷՐԱ (Un balo in Masquiera)։

ՍԻՐՈՔ ԹՈՒՌՆԻԷՌԸ, Պարամի առթիւ կարգ մը արտասովոր ներկայացումներ պիտի տայ ի Գատը գիւղ։ Վաղը, շաբաթ և կիրակի օրերը, ցերեկայ և գիշերային կրկին ներկայացումներ, ժամ 7½ին և 2½ին (Ը. Թ.)։ Ուրբաթ օրը ցերեկայ ներկայացում մը միայն։

ՁԵՌՆԱԾՈՒ Բրօֆէսէօր Վէռիքօ-Տարաֆի-Անթօնիօ երկրորդ անգամ ներկայացումներ կուտայ ի Գատը գիւղ, Մէօհիբտարի Թատրոնին մէջ։

ԿԱՐԵՒՈՐԱԳՈՅՆ ԱԶԳ

Եէրուսդ Ռէֆ

Գրավաճառ Պ. Առաքել Պիպէռճեան, իւր երեկի ծանուցումով կը խոստովանի թէ՝ ո՛չ Մէարիֆէն արտօնեալ և ո՛չ ալ «ընդ Մամլով» Սիլուպոյ տեսը մը ունի և թէ՝ պարզապէս ինք իրը թէ թշնամութիւն և հասարակութեան ալ խաղ մը ընելու նպատակաւ այդպիսի Ազգ մը հրատարակել տուած է։

Իսկ այս առթիւ Ճերէոնէ Շոբէյեան կը պարունակէ Փալատչեան Աշխարհագրութեան ԵՐՐՈՐԴ և ԸՆԴԱՐՁԱԿԱԳՈՅՆ մէկ Սխալացոյցը։

74 ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ. Կօրւա ծանուցած էր թէ գերման դեսպան Միւնթէր կոմս Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին գիտցուութիւններ ըրեր է՝ այն պակներու և դրօշներու նկատմամբ որով կը զարդարեն Սթրազպուրկի արձանը Քոնքորտի հրապարակին վրայ ի Փարիզ։ Հակառակ այս տեղեկութեան, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ յարաբերութիւնք կը մնան ինչ որ էին։ Նոր դէպք չէ պատահած, և Միւնթէր կոմս այնպիսի ձեռնարկ մը չէ ըրած որ փոփոխէ յարաբերութեանց վիճակը։

ՔՐԻՍՏԻԱՆԻԱ. — Շուէտի հիւպատոսներէն անկախաբար Նորվեկիոյ հիւպատոսներ անուանելու խնդրոյն վրայ, Նորվեկիոյ Խորհրդարանին կողմէ մատուցեալ ուղերձին պատասխանելով, Շուէտ—Նորվեկիոյ Ռոկար թագաւորն յայտարարեց թէ Նորվեկեան առանձին հիւպատոսներու հաստատումը չի կրնար ընդունիլ։—Հետեւապէս, Նորվեկիոյ նախարարութիւնն հրաժարեալ կը մնայ, ինչպէս արդէն ծանուցուած է։

ՊԵՐԼԻՆ.—Երկու կառախումբք բախեցան։ 20 անձինք թեթեւապէս և մէկ մարդ ծանրապէս վիրաւորեցան։

Վակտրան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 24 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՊՈՆԱՅԱԳՐՈՅՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 ½
3 » Փարիզի »		23 12½
ՕՍՄԱՆԵԱՆ, ՀՈՆՍՕԼԻՍԻ		
Երկէ երեկոյ զօր. (Միաց. Դ.Սէրի)		22 06
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելու	»	22 06½
Կէս օրին	»	22 03
Թահվիլիսը Օսմանկիէ երէկ երեկոյ		82 03
» » ժամ 3ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅՑ

Փոխառութիւն	Սէրի	50
»	»	27
»	»	22 06½

ԲԱՆԿԵՏՈՒՄՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5
Քրէտի ժէնէրալ	» »	7 38
Պանք տը Փարիս	» »	5
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4 20
Ռէմի	» »	46 25
Թրամուէյ	» »	6 —
Բուտէլիի երկաթուղի	Ֆր.	79½
Բանքեթուղի Լաւրիօմի	Դ. կ.	105

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանկնոց	»	87 12
Անգլիական ոսկի	»	110 05
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107
Իմպէրիալ	»	89 20
Քրիմիդ	»	51 15
Ռուպլ Ռգիսդրամ	»	9 28
Մէջ. արծաթ (տարբ.)	»	108 02
Մանր արծաթ	»	101 10
Մէքիալիք	»	98
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 5 Յուլիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 62½
» » 4½ %	106 25
Օսմանեան բօնսօվոյէ Սէրի Դ.	20 30
Օսմ. մսրա. արժեթուղթ	463 12½
Բրիսրիթէ Թիւրք (1890)	422 50
Օսմանեան երկաթուղի	— —
» Բէյիի բանքեթուղթ	380
Պանք Ոթօման	578 75
Քրէտի Լիոնէ	783 75
Իտալական Ռանթ 5 %	92 57½
Եգիպտական միացեալ	485
Զէր Լոնտրայի վրայ	25 17
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —
Օսմանկիէ Օսմանեան բօնսօվիսէ	377 50

ԼՈՆՏՈՆ, 5

Անգլ. բօնսօվիսէ	96 50
Օսմ. » Սէրի Դ.	20 12½
» » » Ա.	50
» » » Բ.	27
» » » Դ.	20 ¼
Փոխառութիւն 1877	9½
Պանք Ոթօման Դ.կ.	12 ½
Այտրնի երկաթուղի	20 ½
Գասպպայի երկաթուղի	14
Եգիպտական միացեալ (ֆունտիֆիյէ)	95 ½
» առանձ. (բրիսրիթէժիէ 1890	101 ½
Տօմանիալ փոխառ. Ռուսիոյ	102 ½
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324

ՎԻԵՆՆԱ, 5

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 95
» Փարիզի »	47 85
Օսմանեան Բէյիի բանքեթուղթ	179 50
» երկաթուղի	41 70

ՊԵՐԼԻՆ, 5

Օսմանեան երկաթուղի	84 70
Օսմ. Բէյի	190 [.]
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 335
» Փարիզի »	80 75

ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՆՈՒԱԳՆԵՐ

ՄԻՀՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Նահանջակի զովասաւիր — Առչիեկը, հինաւուրց զոյգ մը ադամանդի թիթիններ, նաւավար Գիրգոր, Սնանկութեան առձագանգը, Դրախտային զոհը, Առ Մելանիա, Վաղեմի գերեզմանի, Մէնմէն տասիս, Սիրահար Կիկօն, Տանջանն պէպէ, Տէր Գէորգ Ածրունի, Երգմնի ձեռուկ Տէրտէրին, Կիկօն ի Գասմ.բասս, Ժողովրդեան զարկին օրօրդ. Սրբուհի Մայրապետ Եւն, Սրբուհի Մայրապետի, Տէր Գէորգ Ածրունեաց եւ Տէվիրնիպաշանի Պատկերներ։

Գին 100 փարա

Կեդրանաեղիկ է Զարդարեան գրատուն Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 12։ կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով Սանի Արթին եւ Պօղոս աղայից խանութներն։ 6—10

Գ. ՆԱՔԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Վկայեալը կայս. Դրաւարանական Համալսարանէ Կ. Պոլիս, ձէլալ-Պէյ խան, Նօ. 39

Կ'ընտանեանեն, Պատժական, Քաղաքային եւ Շէրիի եւ առեւտրական գործոց, գաւառներէն Եկած Վճռաբեկութեանց եւ Առեւտրական վերաբերութեանց, ինչպէս նաեւ օտարախպատակաց հետ եղած ո եւ է դատերու վերահսկողութիւնն։

Խորհրդարանական, Դաշտօնական լեզուէն ի գրաբար նաեւ Արաբերէն եւ Գաղղ. լեզուներով։

Խորհրդակցութիւնք գլխաւորապէս կէս օրէ առաջ։

Մասնաւոր խնամք եւ ուղղամտութիւն։

18 5—7

ՆԱՄԱԿ ԲԱՐԻԶԷ

ԲԱՐԻԶ, 29 յունիս 1892

Յունիս 12 և 27 մեզ համար ուրախութիւն և կարեւոր օրեր եղան։

Թէպէտ բարեկամ և քաջալարշ գրիչ մը մանրամասնաբար նկարագրած է Ձեր օրագրին մէջ Կիլլէնկեան և Էսսական առաջնակարգ ընտանեաց ամուսնական շքեղ հանդէսն՝ որ տեղի ունեցաւ ի Լոնտոն ամսոյս 12ին, սակայն ներսի մեզ մի մնացումն լեցնել։

Այս պատուարժան ընտանիք հրաւիրեցին Բարիզու հայ գաղթականութեան հոգեւոր հովիւ Արժ. Տէր Սահակ Հայր Իսթիւճեան որ մի հակիրճ բաժակաճառ եւս արտասանեց յանուն Բարիզաբնակ հայոց։

Քաջ գնահատելով այս հրաւէրին կարեւորութիւնն և պատուաբեր հանգամանքը, Բարիզաբնակ հայերն յոյժ ուրախացան և յօժարակամ զրուեցան մի կիրակնօրեայ Ս. Պատարագէ առանց ո և է գիտողութեան։

Այս հարսանեաց հանդէսին առթիւ խիստ արժանավայել ընդունելութիւն եղած է մեր հոգեւոր հովուին որ բերանացի գովեստներու եւս արժանացած է։

—Այսոյս 27ին տեղի ունեցաւ ի Բարիզ համբաւաւոր և քաջարուեստ վիրաբոյժ Տոքթէօր Բօծէթի ձեռօք և իւր առողջանոցին մէջ ամենակարեւոր գործողութիւն մը՝ որն է հ-ԼՈՒՆՈՒԹԻՒՆ (վ-ԼՈՒԹԻՒՆ) պատուաւոր և առաջնակարգ մի նշանաւոր հայ տիկնոջ վրայ։

Այս առողջանոցն, որ Բարիզու ամենէն գեղեցիկ օգաւէտ դարմանատունն է և Պուա տը Պուլօնի մօտ կը գտնուի, միայն վերոյիշեալ բարեհռչակ բժիշկին և նշանակեալ հիւանդութենէն վարակեալ հիւանդաց սեփհական է։

Արդէն 15 օր առաջ շնորհաւոր հիւանդն և իւր ազնուափայլ մայրը՝ սոյն առողջանոցին մէջ տեղաւորուած էին։ Բոլորեալ բաղմաթիւ հիւանդներէ, որոնք յարեւելից և յարեւմտից, ի հիւսիսէ և ի հարաւոյ հեռաքնակ վայրերէ կուգային հետզհետէ և յետ գործողութեան՝ ապաքինեալ կը վերադառնային իրենց երկիրը։

Մենք ալ կ'երթայինք ամեն օր շատ մը ուրիշ բարեկամաց հետ այցելել մեր ազնուաբարոյ հիւանդը և ապաքինութեան տարին կարեւոր մանրամասնութիւնները կը քննէինք։

Մեծանուն բժիշկին հրահանգներուն համեմատ և հանճարեղ ու իմաստուն կնոջ մը շնորհիւ՝ այս ասն մէջ առողջապահական, բժշկական և վիրաբուժական ամենէն նորագիւտ եւ կատարելագործեալ միջոցները ներմուծեալ են, որպէսզի գործողութիւնք ըստ ամենայնի ապահովեալ ըլլան և յոռի հետեւանք չունենան։

Տոքթէր Բօծէի երիտասարդ, վայելչադէմ, ամենաքաջ իւր արհեստին մէջ, համակրալից և համոզկեր, Պոլսոյ մէջ իսկ ծանօթ է ոմանց՝ իր վերջին ճանապարհորդութեան առթիւ։

Մեր հիւանդն, ըստ ամենայնի քաջալերեալ, անհամբեր կսպասէր գործողութեան եւ վերկոյր օրուան, եւ հիանալի արիութեամբ, ոչ միայն կայցելէր գործողութեան ենթարկուող հիւանդաց, այլ և կը քննէր մանրամասնաբար գործողութեան բարդութիւնն սրտին և սրուակներու մէջ զետեղեալ մարմինները։ Շատ չանցած ժամանեց նաեւ տիկնոջ ազնուաբարոյ ամուսինը Կ. Պոլսէն և Հուսկ յետոյ հիւանդին քոյրն ալ Օտեսայէն ժամանեց ի Բարիզ։ այս հաճոյական եւ բարեբասակ պարագայներու մէջ տեղի ունեցաւ ամսոյս 27ին երկուշաբթի առաւօտ Տոքթէօր Բօծէթի վիրաբուժական յաջող գործողութիւնը։

Անհնար է մեզ նկարագրել այս ամենակարեւոր և ծանրակշիռ գործողութիւնը, միայն չենք կրնար լռել խեղճ հիւանդին և իւր Վսեմ. ամուսնոյն ցուցուցած արիութիւնն և համբերութիւնը։ Կ'օրհնենք մեր 19դ. յառաջադէմ դարը և Տոքթէօր Բօծէթի նման մարդկութեան պարծանք եղող խիստ օգտակար անձնաւորութիւն մը և կը նուիրեմք մեր անկեղծ խնդակցութիւնները նազելափայլ հիւանդին և իւր ազնիւ ընտանեաց։ Յ. ԹԻՒՄԻՒՃԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԳԱԼԻՖՈՐՆԻԱՅԷ

[Պատահական Թղթակցէ մը]

ՖՐԷԶՆՕ (Գալիֆորնիա)
10 մայիս 1892

Տեղս գործ չգտնելուս համար իբր 100 մղոն դէպի Հարաւ ծառայական ու ծանր գործի երթալէ և ամիս ու կէս չարաչար աշխատելէս ետքը վերստին տեղս դարձայ։ Այս եղանակիս մէջ դժուար է ինծի պէս մէկու մը որ արհեստ չունի, գործ գտնել։ Արհեստ ունեցող անձինք այնքան երջանիկ կապրին հոս որքան որ կարուածատէր մը կապրի։

Այս քաղաք որ չատ մաքուր և գեղեցիկ փոքր քաղաք մի է, 18 տարի առաջ անապատ է եղեր, սակայն այժմ ունի 13 հազար բնակիչ ո-

րոց գրեթէ 2500ն անցեալ աշնան աւելցան։

Այս քաղաքի և շրջակայքից մէջ գաղթական հայեր ալ կան, որոցմէ 4 ժամագործք և սպիտիչք կան, 2 դեղագործք, 5 կոշկակարք, 7 դերձակ, 4 սափրիչ, 3 վաշխառու, 1 տպարան, 1 տան կարասիք ծախող, 1 ճաշարան, 1 մսավաճառ ևն։ Կան ուրիշներ ալ որք ձեռքի վրայ առեւտուր կը-նեն։ Ոմանք կան որք կալուածատէր են, իսկ Ճնցածները օրականով կը գործեն։ Այս վերջիններուն վիճակն ամենադժուարին է, քանզի բացօթեայ տեղեր, երբեմն ալ անձրեւի տակ, և ամսուն ալ երբեմն 50 աստիճանէն աւելի տաքութեան տակ, այլ-ինչներու ու շոգեկառքի ճամբայներու վրայ պիտի գործեն։ իմ վերջի գործս էր այգինները ջրելու համար փոսեր բանալ և այդ այնքան ծանր գործ էր որ գիշերները չէի կարել քնանալ մարմնոյս զանազան մասանց սաստիկ ցաւերէն, թէև այսպիսի գործերու սովորած չէի սակայն նեղութիւնը ինձ սորվեցուց և այս չարքաշութիւնը ինձ օրհնութիւն եղաւ որով կարողացայ ընտանիքս փոխ ունենալը։ Երկու աղջիկներ անցունելէ ետք, ինձ համար գործի տեր եղայ և 50 ի չափ անձինք գործածեցի խաղող քաղելու համար։ Թէ ուրիշ անգամ ալ այսպիսի պատեհութիւնք պիտի ունենամ կամ ոչ չեմ գիտեր, միայն սա գիտեմ լաւ, որ, իմիններս լաւ ապագայ պիտի ունենան, տղոցս երկուքն ալ արհեստ կը սորվին և կը յուսամ թէ եկող տարի տղոցս մէկը առանձին իրեն գործ պիտի կըրնայ բանալ։

Սարեւ կը հրատարակենք գաղտրիկ ոճանաւորի մը հայերէն յայող թարգմանութիւնը, զոր հարածանօթ բարեկեցիկ ընտանիքի մը սիրբասուն զաւակն հաղորդած է մեզ հրատարակելու խնդրանօք։ Նիհին աղուրութեան ու պարկեշտութեան նայելով, գաղափար մը կ'առնունք այս պատանւոյն տրուած կրթութեան վրայ, և ընթերցողք անյուշտ մեզ հետ համամիտ պիտի լինին՝ փափաքելով որ ամեն հարուստք իրենց տղայքն այս ոգւով կրթեն, այս բարոյական, աստուածավախ, պարկեշտ ոգւով, մինչ ցաւով կը տեսնենք որ շատ մը տուներու մէջ առանձին դաստիարակներով մեծցած աղայք թերահաւատ, սկեպտական և յոռետես սկզբունքներով կը մնանին, որ կենաց մէջ թեւակոխելու յաղողագոյն միջոցը է անշուշտ, և ընդհանուր հասարակութեան ալ լաւ ապագայ չի կրնար խոստանալ։

ՆԱՄԱԿՆ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Խաչի մը առջեւ ծնողներն մեծած,
Ցուցեալ ծանիւ այրերն Աստջած,
Արդար հոգւով, անբիծ սրտով,
Կ'աղօթէր փոքր մանուկն Խոսրով։
«Ո՞վ Աստուած իմ օգնէ ինծի,
«Մայրս մահուան մօտ կը կարծի,
«Որընամ արդեօք սովորի թենէ,
«Ապաքինման ի՞նչ ճար ընէ։
«Ո՞վ Արարիչ ամենեցուն,
«Դու որ օգնես մեծին, փոքրուն,
«Թէ մայրս ողջընցուցնես,
«Երբեւ նուէր ինէ կ'առնես։
«Զարդ, մանուշակ, մեխակ, նարկիս,
«Որք կը փքՄին մէջ պարտիզս։
«Զայնս մի առ մի պիտի բերեմ,
«Խորանիդ վրայ պիտի շարեմ։
«Ընկեր ինձ թէ ողորմութիւն
«Շարժէ զանձուն քո բարութիւն,
«Թէ դու միշտ կը պահպանես,
«Զայն որ բարի զրՄած տեսնես։
«Պիտի չանամ խելօք ըլալ,
«Բայց մայրիկս չմոռնաս դու ալ։
«Աղքատաց ալ ես կ'ողորմիմ,
«Թէ զիմ մայր բուժես Տ'ը իմ։
«Ունիմ զոյգ մը տատրակ սիրուն,
«Որք ընդանէս հատիկ կ'առնուն,
«Դէպ ինձ վարեն սաւառնաՄեւ։
«Երբ կը լսեն զիմ ծայն ՄեՄեւ։
«Պիտի Ցողամ զանոնք ազատ,
«Զի ես ունիմ այնպէս հաւատ
«Թէ վեհ զաւուց երբ մօտ հասնին
«Բեզ կընծայեն իդձերս ջերմին։
«Զաւկիս միտն Ցեւիկին տակ
«Պիտի կախեմ փորրիկ նամակ,
«Զոր կը զրեմ զնկեցվազիը,
«Ցոսկեզօծեալ Ցուկի շրջաղիր։
«Թէ՝ ո՛վ Տէր իմ պահապան,
«Կարդաս նամակս տրայական,
«Անմիջապէս պիտի հասնիս
«Առողջութիւն տալ մայրիկիս։
—Վրստահալից խորհուրդներով,
Դրբեալ վազեց բարին Խոսրով,
Որ Աստուծմէ պիտի խընդրէր
Իւր մօր համար երկայն օրեր։
Այս նամակ էր յոյժ սրտաշարժ,
Այլ կըբէր դրոշմ ձեռին անվարժ.
Զարգացոյն մարդն ալ զայն կարդաց,
Ուզէր չուզէր շատ պիտի լար։
Խոսրով կապեց զծայր նամակին,
Փեղարց ներքեւ մէկ տատրակին.
Արտասուալից զայն համբուրեց,
Ցետոյ օդոց մէջ արձակեց։
Երբ որ տատրակն Ցրդաւ բակէն,
Զուզեց այլ եւս դառնալ անդրէն,
Պահ մը ծառոց վրայ նրստաւ,
Եւ ամպոց մէջ անյայտ եղաւ։
Առողջութիւն Խոսրովի մօր,
Բարեմրեցաւ հետեւեալ օր։
Մայր նրչանիկ համոզուած էր
Թէ զուր կեանքը որդւոյն պարտէր։
Խոսրով խօստմունքն չը մոռացաւ,
Թրշուառներուն ողորմեցաւ,
Եւ ով որ էր դժբաղդ, եղո՛ւկ,
Խոսրով կըլլար անոնց նեցուկ։
Ողորմութեամբ խեղճը կարծէր.
Թէ Տէր նամակն ընդունած էր։
Անմեղ մանուկ, այնպէս կարծէ
Թէ քու մաղթանք ընդունուած է։
Նամակդ եղաւ ընդունելի
Մինչ տակաւին էր զրբելի
Աչք Աստուծոյ ամենատես
Սրբոտի փափաքն կանխաւ ետես։

Թարգմ. ԴՐԻԳՈՐ Մ. ՑԱՀՈՐԵԱՆ ԷՄԻՋ ՄՕՐՕ

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

Անուրանալի ճշմարտութիւն մ'է թէ անկողմնակալ քննադատութիւնք ունին ընդ միշտ իրենց օգուտներն և կը նպաստեն թերութեանց բարձման։ բայց պէտք չէ անտեսել միանգամայն թէ ոչ նուազ իրենց վնասներն ունին այն հրապարակային քննադատութիւնք որ իրողութեանց գլխովին կը հակառակին և են արդիւնք սխալ տեղեկութեանց։

Պիտի ներուի անշուշտ, եթէ ըսեմք թէ այս վերջին դասակարգին կը պատկանէր «Արեւելք»ի 2517 թուոյն մէջ հրատարակեալ այն յօդուածն, որով քննադատած էր մայրաքաղաքիս արուարձաններէ միոյն մէջ վերջերս կատարուած մանկապարտիզի մը աշակերտաց (ոչ երախայից) ամավերջի քննութիւնն։

Հրապարակային այդ քննութիւն, որուն մէք եւս ներկայ գտնուելու պատեհութիւնն ունեցած ենք, ինչ տպաւորութեամբ որ համակած է զնանդիսականս և իմանալուի զմեզ, արդէն պարզած ենք ձեր ազնիւ ընթերցողաց՝ նկարագրական մեր նախորդ յօդուածովն։ Բայց խղճմտանաց գիտակցութիւնը պարտաւորութիւն կը դնէ ի մեզ պատասխանել եղած թիւր դիտողութեանց՝ ի պաշտպանութիւն ճշմարտութեան։

Դիտողութիւն եղած էր թէ այդ մանկապարտիզի աշակերտք չունէին բարեկարգութիւն ոչ ալ կարգապահութիւն, այլ տարապայման համարձակութիւն։

Այդ աշակերտք, եթէ կրցայ դիտել նոյն օր, կարգապահութեան հակառակ որ և է վարման մէջ չգտնուեցան, և ունէին ա՛նքան առաւել բարեկարգութիւն որքան նուազ կակնկալուէր 3 էն 9 տարեկան մանուկներէ։ Բեմին վրայ՝ անոնց բարեկիրթ վարքն և քնութեան պահուն յաջող պատասխաններն էին որ այնքան գոհութեամբ համակեցին զհանդիսականս։ Այո, համարձակ կ'երեւէին աշակերտք, բայց ոչ «տարապայման» որպէս անուանած էր Պ. յօդուածագիրն։ Եթէ նոյնքան համարձակութիւն չչնորհէը աշակերտին մանկավարժական այդ դրութիւն, կարելի կըլլա՞ր այսօր բազմաթիւ փոքրատի մանուկներ համախմբել ի մի, կրթել զանոնք և բեմերու վրայ հարցաքննել։ Այդ գովելի դրութեամբ չդաստիարակուող «չորեքամայ» աշակերտ մը ոչ միայն չկրնար տրամախօսութիւններ ընել բանիւ և ենթարկուիլ հրապարակային քննութեանց, այլ մինչեւ իսկ անկարելի կըլլայ զայնպիսին ներկայացնել բեմին վրայ՝ մանաւանդ ի ներկայութեան տուարաթիւ հանդիսականաց։ Ո՞չ ապաքէն, մեր նախակրթարաններու աշակերտաց՝ որ ըստ մեծի մասին երկչոտ իմն կը պատասխանեն դասական հարցմանց, կազդարարուի բազմիցս թէ «տղայ, մի՛ երկչոտ ըլլար, համարձակ պատասխանէ» ևն։

Դասերու հարցմանց եղանակը քննադատելով, Պ. յօդուածագիրն՝ անոնց մէջ տարբերութիւն մը չէր գտած ա՛յն ուղղութենէն որու համաձայն կը դասախօսուի այժմ թաղային վարժարանաց նախապատրաստական դասարաններու մէջ։

Արդարութիւն է ըսել թէ եղած դիտողութեանց չէր համապատասխաներ իրողութիւնն։ զգալի տարբերութիւն նախապատրաստական դասարաններու և այդ մանկապարտիզի դասերուն հարցմանց եղանակին մէջ։ Պ. յօդուածագիրը ճշմարտութեան պարտք մը կատարած պիտի լինէր եթէ խոստովանէր թէ այժմ աւելի մեր ազգային նախակրթարանաց մէջ դասախօսութիւնք սկսած են կատարուիլ մանկավարժական դրութեամբ, քան թէ իւր ակնարկած մանկապարտիզի հարցաքննութիւնք կը կատարուին հին դրութեամբ։

Գալով Ֆրէօպէլեան նուէրներուն, արդէն քննադատն թերի գտնելով զայնս և անոնց գործածութեան եղանակն, յայտնի էր թէ հասարակութիւնն այլ եւս չկրնար մնալ ի տես այդ թերութեանց, քանի որ սկսած էր վերջապէս որոշ գաղափար մը կազմել Ֆրէօպէլեան դրութեան վրայ։

Ներուի մեզ հարցնել թէ հասարակութիւնն՝ ըստ Պ. քննադատին՝ ո՞ւր արդեօք կրցած էր կազմել այդ որոշ գաղափարն, քանի որ Ֆրէօպէլեան նուէրներու ամբողջական կիրառութիւնը տակաւին կարելի չէ եղած տեսնել մեր սակաւաթիւ մանկապարտէզներէ և ոչ միայն մէջ։

Փայտիկներու նկատմամբ եղած դիտողութիւնք սխալ տեսութեանց արդիւնք էին։ Թուաբանական հարցմունք տեղի ունեցան նոյն օր գլխաւորաբար փայտիկներով, իսկ իրագիտական հարցմունք իրենց մանուարդ գործիքներով, որոց շարքին մէջ կային նաեւ «կաւաքր» ըսուած նուէրներն, զորս Պ. Յօդուածագիրն չփոթած էր փայտիկներուն հետ՝ անշուշտ սխալ տեսողութեան հետեւութեամբ։ Ուստի բոլորովին անտեղի էին այդ դիտողութիւնք։

Զարմանալի է որ նոյն օրը մանկանց կողմէ երգուած երգերն ալ քննադատելով՝ Պ. Յօդուածագիրը չափազանց դատած էր զանոնք և հետեւաբար շատ երգելը՝ վնասակար մանկանց առողջութեանը։

Պէտք էր գիտնալ թէ նոյն օրը մանկանց կողմէ երգուած երգերն՝ որ ապաքէն խնամով ընտրուած և շատ լաւ ուսմնդուած էին, որպէս և բովանդակ հարցաքննութիւններէն չէր կրնար հետեւցուիլ թէ Մանկապարտիզի աշակերտաց առօրեայ աշխատութիւնք ճիշդ միւնոյն չափով սահմանուած ըլլային։ Անշուշտ ըստ մասնաւոր ծրագրի, որոշ ժամանակներու մէջ կ'աւանդուին աշակերտաց դասերն ու երգերն։

Մանկավարժական դրութեան նկատմամբ Ֆրէօպէլի սահմանած սկզբունքները թուելով՝ անոր ամբողջական կիրառութիւնն յաղգային Մանկապարտէզս մեր այնքան խստիւ պահանջելն դեռ շատ կանուխ է, և առ այն քննադատութիւնք առաւել վնասակար կը լինին քան օգտակար։

Սոյն թիւր քննադատութիւնք կարծել կուտան մեզ թէ յարգելի Յօդուածագիրն ներկայ չէ գտնուած նոյն աւուր քննութեան, այլ ոմանց թելադրանաց հետեւանօք ի գիր առած է այդ դիտողութիւններն։

Այդպիսի ընթացք մը ոչ միայն պատիւ չբերեր կրթական ասպարէզը գտնուող անձանց, այլ կը վնասէ նոյն իսկ մեր վարժարանաց յառաջադիմութեանը։

ԶԵՂՈՒ

21 յունիսի 1892

ՆՈՐԱՎԷՊ

ՀՕՐԵՂԲՕՐԿՆՈՎՍ ՍԱՀԱՆՆԵՐԸ

Հիւղակն ուր տեղի ունեցաւ այս պատմութիւնը, կը գտնուի պզտիկ հովտի մը մէջ, գրեթէ բլուրին զառիվայրին վրայ, գետակին քով, եկեղեցւոյն մօտիկը, ճամբայներէ հեռի, ծառերով շրջապատեալ, առջեւը պզտիկ պարտէզով մը։ Կաղամախեաց շարք մը կը ծածկէ արեւմուտքն ուսկից կուգայ փոթորիկը։

Սոխակները բոյն կը դնեն դրան առջեւ, պարտէզին ծառերուն մէջ։ Մեծեռնակները, յարդէ տանիքին տակ, կը չիներն իրենց բնակարանը։ Հաւերը կը պտրտին տան առջեւ, և ագռաղն այգուն կ'երգէ բակին մէջ որ յետսակողմը կը գտնուի։

Մղլակով մը գոցուած պզտիկ դուռ մը պարտէզն դաշտերը կը հանէ, ծաղկագեղ դաշտեր, մեղմօրէն զառիվայր, շուրջն ուռենիներով և խնձորենիներով որք ապտակ և վարդագոյն են գարնան, կանաչ աշնան, աստ անդ սպառուած։

Այստեղ կը բնակէր հօրեղբօրկինս Նիքօլ՝ իր ամուսնոյն Ժօզէֆ Լօռէնի հետ։ Վաթսուն տարուան կարգուած էին, և աւելի քան 80 տարեկան էին։

Նիքօլ հօրեղբօրկինս գեղեցիկ եղած էր։ Իր կերպարանքն ու ձեւերը մեծ վայելչութիւն մը ունէին։ Աչուրներն անուշ էին, բայց իր ժպիտը լուրջ էր և գլխուն տեսքը խրոխտ։

Գիւղին բնակիչները յարգանօք կը բանային գլուխնին երբ տեսնէին անոր անցնիլն Ժօզէֆ հօրեղբօր թեւը, որ բարձրահասակ և նիհար, այլ ուղիղ և հաստատ, տակաւին անոր երեսը կը նայէր անուշ և պաշտպան ակնարկով մը, իր երիտասարդութեան ատենուան պէս։ Քանի՜ քանի՜ անգամներ յուզմամբ տեսեր եմ ծառոց մէջէն անցնիլն հօրեղբօրս կապոյտ բաճկոնին և ճերմակ ու կարմիր քառակներով այն վզկանին որ կը ծածկէր տիկին Նիքոլի ուսերը։

Ի՜նչ հանդարտ և քաղցր մթնոլորտ այս երկու դէմքերուն շուրջ որք բոլորուած են սպիտակ մազերով և անոնց ցոլքերէն լուսաւորուած։—Տիկին Նիքոլի կապոյտ աչուքները յիշողութեանս մէջ են, մանիկակի պէս անուշ և սաթիրայի պէս փայլուն։

Իրիկուն մը, երկուքն ալ նստած, կը դիտէին կրակն ու ծոցը։

Այդ պահուն նամակաբաշխը դուռը զարկաւ և մօրաքոյրս բացաւ։ Օդը ցուրտ էր, և ձիւնը կը ծածկէր սեմը։—Մարդը ներս մտաւ, նստաւ, և տաքցաւ, յետոյ, կաշիէ պայուսակէն նամակ մը դուրս հանեց դանդաղաբար։

—Զար մարդ, ըսաւ հօրեղբօրկինս, նամակ ունէր մեզ համար ու չէր ըսեր։ Եւ առնելով զայն, յարգալից կերպիւ տըւաւ հօրեղբօրս, որ առնելով՝ նորէն կնոջը դարձուց ըսելով.

—Կարդացէք, Նիքոլ։

Հօրեղբօրկինս պզտիկ խոնարհութիւն մը ըրաւ, և քթին վրայ դնելով արծաթէ խոշոր ակնոցը, կարդաց հետեւեալ նամակը զոր առջի օրը գրած էի իրեն.

«Սիրելի հօրեղբայրս և սիրելի հօրեղբօրկինս,

«Մայրս անպատճառ կ'ուզէ որ ձմրան մէջտեղը, այս սոսկալի օդին, ճամբայ ելնեմ, և անձամբ գամ ծանուցանել ձեզ ամուսնութիւնս և երջանկութիւնս։

«Նամակէս երկու օր ետքը կը հասնիմ։

«Ձեր եղբօրորդին
ՇԱՐԼ-ՀԷՆՐԻ ԼՕՌԷՆ։»

Ցաջորդ օրը, առտուն կանուխ, հօրեղբօրկինս, աթոռի մը վրայ կեցած, կը պրպտէր իր մեծ դարանը, ուսկից հանեց դեղին ծաղիկներով վարագոյրներ որք անկողնին եւ խորի պզտիկ սենեկին պատուհին կախուեցան, յետոյ սպիտակ սաւաններ զոյս մասնաւոր ծրարէ մը հանեց և տարածեց սեղանին վրայ։ Եղեսպակի թերթեր և լաւանտի ծաղիկներ սփռուած էին ծաղիքներուն մէջ։ Անուշ հոտ մը կը բուրէր այս ճերմակ և նոր ճերմակեղէնէն։

Զայնս դիտելով, դորովի երեւոյթ մը առաւ հօրեղբօրս երեսը, հօրեղբօրկինս վեր առաւ գլուխը, և իր կապոյտ, ժըպտուն և լուրջ աչուքները սեւեռեցան հօրեղբօրս վրայ։

—Կը ճանչնա՞ք զայնս, Ժօզէֆ։

—Միշտ նոյնն են, Նիքոլ։ Ահա վաթսունհինգ տարի եղաւ որ ինձ համար բացիք դուռ զայնս։

—Հիւրերու սաւաններն են, ըսաւ հօրեղբօրկինս։

Հօրեղբայրս ձեռքը քսեց նուրբ և սպիպատ կտաւին, և կինն յարեց.

—Մեր ունեցածներուն էն նուրբերն են, և մօրէս ժառանգած եմ։ Վասն զի, կ'ըսէր, մարդ օտարական մը ընդունած ատեն չի գիտեր թէ հրեշտակ մը չէ՞։ Գիտէ՞ք, Ժօզէֆ, վերջին անգամ այն աղքատին համար գործածուեցան։

—Զոր պատուին մէջ աղօթելու վրայ գըտանք ծնրադիր։

—Այո։

—Այն օրը որ զայնս ինձ համար բացիք, Նիքոլ, հրեշտակի մը համար չէիք բանար։

Ամուսնոյն այս խօսքին, հօրեղբօրկինս այնպիսի շողարձակ, այնպիսի զորովագին, զուարթ և լուրջ նայուածք մը ունեցաւ որ երկու արցունք ինկան հօրեղբօրս աչերէն, և սահեցան երեսին խորշոմներէն վար, կորսուելով իր ժպտին մէջ։ յետոյ ծանրօրէն համբուրեց իր կինը՝ ըսելով.

—Սիրելի Նիքոլ, ձեզ հետ երջանիկ եղայ ես։

—Ես ալ, Ժօզէֆ, ըսաւ կինն որ ծռեց գլուխը և զողջոյնն ձեռքով գոցեց անուշաբոյր սաւաններուն ծալքերը, մէջի փոքր սենեակը տանելու համար զայնս։

Երբ հոն հասայ, սենեակս պատրաստ էր։ Սեղանի մը վրայ խնկունոյ փունջ մը կար խոշոր փորով տեսակ մը կապոյտ անօթի մէջ դրուած։ Սեղանին վրայ գորգի նման սփռոց մը, երկու աթոռներ, մին անկողնոյն մօտ, միւսը սեղանին առջեւ։ Կարմիր ծաղիկներով այն դեղին վարագոյրներն որք նոր կախուած էին պատուհանին և անկողնոցին, կը ցուցնէին իրենց խիտ ծալքերը որք քիչ մը գունատած էին։—Անկողնոցին մէջ, ընտիր պաստառներով յոյժ զարդարուն հին փայտէ անկողնի մը վրայ ծալուած կը կենային անուշահոտ և նոր ճերմակ սաւանները, զորս հօրեղբօրկինս հիւրերու կը վերապահէր։

Պզտիկ հայելի մը կախուած էր պատէն գամով մը, այս էր ամենը։

Հօրեղբայրս ինձմէ առաջ անցաւ այդ սենեակը և ծանրութեամբ ներս մտցուց զիս, տարիքէն զողահար ձեռքով ցուցնելով ճերմակ անկողինն ուր պէտք էի պառկիլ։

Փարիզեան պերճանքէ հեռի էի։

Սակայն ծանր բան մը կը զգայի, թերեւս առաջին անգամ ըլլալով։

Իրիկունը, երբ, ընթրիքէն ետք, յարդէ աթոռի մը վրայ նստայ հօրեղբօրս եւ իր կնոջ միջեւ, ինքնիրմէս տեսակ մը ամօթ զգայի, գաղտնի և խուլ, և կը փորձէի գերազանցութիւն ստանալ զիս ընդունող երկու ծերունեաց վրայ։

Այն հանդիսաւորութիւնն որով հօրեղբայրս օրհնած էր սեղանը՝ նստընկէս առաջ, յարգալից ողջոյնն զոր ըրած էր հօրեղբօրկինոջս՝ ապուրին դգալն անոր ձեռքը տալով, որպէս զի ուտէ, իրենց լուրջ, ժպտուն և բարի կերպարանքը, այս ամենը կը ծանրանային վրաս։ Ինքզինքս ընկճեալ զգացի։ այն ատենն է որ սկսայ իմ տարփանաց և մերձաւոր ամուսնութեանս պատմութիւնը, որպէս զի ինքզինքս գտնեմ։

—Կինդ բարի՞ է, ըսաւ հօրեղբայրս դէպ ինձ ծռելով։

Խղճացի այս հարցման վրայ որ մէկ մըզոն հեռուէն գեղջուկ կը հոտէր, և ըսի հօրեղբօրս։

—Կանոնաւոր պատմութիւն մը պիտի ընեմ ձեզ։ Օրիորդ տը Ռէն-Լիբէն հանդիպեցայ ինձ ծանօթ պառաւ մարքիզուհւոյ մը տունը, որ ինձ ցուցաց մանկամարդ աղջիկն, ըսելով.

—«Սսի կը յարմարի քեզ, սիրելիս, մանկամարդ է, սկզբունք ունի և մանաւանդ 120 հազար ֆրանք աւոր և կանխիկ դրամօժիտ մը։ գալով աներոջ և զրանչին, գիտէք թէ ձեր ընթացքն կախում ունի։ Աղջիկն առնելով, բոլոր ընտանիքին հետ ամուսնացած չէք ըլլար։

—Այս պառաւ մարքիզուհին աչխարհիկ կին մըն է, շատ հանրածանօթ։ Անձուկ, նախապաշարումով տոգորեալ միտք մը չէ։

Այսուեղ, հօրեղբօրկինոջս կապոյտ աչուքները խօսքս կտրեցին՝ չեմ գիտեր ինչու։—Սակայն վերսկսայ և յարեցի։

—Ամուրիի կեանքը ծանր կուգայ ինձ, կուզեմ ազատիլ անկից։ կը տեսնէք, հօրեղբայր, աւրուած չեմ, և երբ կին մը ունենամ տունս, աւելի աղէկ կ'ըլլայ, գրէթէ հարուստ կ'ըլլանք, քսան հազար ֆրանքի մօտ եկամուտով։ 7—800 ֆրանք տալով կնոջս՝ իր արդուզարդին համար, և սենեկապանուհի մը, երջանիկ պիտի ըլլայ։ Պիտի տեսնէք իր հօրեղբօրդուստրերուն հետ որք բաւական ծիծաղաշարժ պառաւ աղջիկներ են, այլ բնաւ չար չեն, իսկ ես օրսի կերթամ և ընկերութեան մէջ կը մտնեմ։ Ահա, այսպէս ընելու է, ամուրիի կեանքն ողբալի է, ողբալի՝։

—Կնոջդ համար այդչափ... իսկ տըղաքնե՞րդ։

—Լիսէները տղայոց համար չենուած չէ՞ն, հօրեղբայր։

Այս խօսքին, հօրեղբօրս ճերմակ և խորշոմեալ ձեռքը զողզողալով բանեց ունեցին... Չեմ գիտեր ինչո՞ւ սա ծաղրելի գաղափարն ունեցայ թէ կուզէր հարուած մը տալ գլխուս, բայց հրամանները խառնեց որոշ է հազարաւոր զուարթ կայծեր ցայտեցին։

—Գալով աներոջս ու զրանչիս, յարեցի ապահովուած, տարին մէկ անգամ ճաշի կը հրաւիրեմ, վասնզի պէտք է յարգել ծերունիները։

Այս միջոցին ոտքի ելաւ Նիքոլ, և իրական երկիւղը ունեցայ՝ տեսնելով զայն՝ ձեռքը վրաս վերցուցած։ Բայց ճրագս պիտի վառէ եղեր, վասնզի պառկելու ժամն հասած էր։

Հօրեղբայրս ձեռքն առաւ զայն ողջոյն մը տալով, և առջեւս ինկաւ ծանրօրէն։

Ազդեցութիւն յառաջ չի բերելուս մեծապէս կը զարմանայի։ Երկու ծերունիները քառ մը արտասանած չէին պատմութիւնս ապարտելէս ետք, և երբ սենեակս մտայ, ետեւս դարձայ և ըսի։

—Ի՞նչ է կարծիքնիդ...

—Ամուրի մնացիր, զաւակս, ըսաւ հօրեղբայրս։

—Ո՛չ, այո, ըսաւ հօրեղբօրկինս։

Քունի և նոյն իսկ մղձաւանջի սկզբնաւորութիւն մը աչացս տարբեր ցոյց կուտար հօրեղբօրս և կնոջը դէմքն ու շարժուածքը։

Ինձ տրուած պատասխաններուն մէջ սպառնալիք մը տեսնել կարծեցի, և խրենց այնքան քաղցր ձայնը որոտագոչ երեւցաւ ինձ։ Աճապարանօք անկողնոյս վարագոյրներուն մէջ ծածկուեցայ երբ տեսայ որ հօրեղբայրս աթոռ մը կառնէ, եւ հօրեղբօրկինս խնկունոյ անօթը որ սեղանին վրայ դրուած էր։ Կարծեցի թէ այդ ամենը գլխուս պիտի նետէին։

—Ձեռ ուզեր խօսակցել, կը քնանաս։ Աղէկ, աղէկ, քնացիր, մանչս, վաղը կը խօսակցինք, ըսաւ հօրեղբայրս որ աթոռն անկողնոյս մօտ դրաւ։

—Դիշեր բարի, ըսաւ Նիքոլ որ տարաւ խնկունին։

Սակայն սաւաններուս թարմութիւնը, անկից բուրող անուշ հոտը, տան հանդարտութիւնը, ամեն բան, մինչեւ իսկ այս սենեկին կարգադրութիւնը զոր կը նշմարէի լուսնի լոյսէն, այս ամենը կը կը հանդարտէր զիս, եւ անուշ քունով մը քնացայ։

Երբ արթնցայ, հօրեղբայրս հոն էր, այն խօսքն արտասանելով զոր առջի գիշերն ըսած էր ինձմէ բաժնուած ատեն։

—Ամուրի մնացիր, զաւակս։

—Ինչո՞ւ։

—Դժբախտ պիտի ըլլաս։

—Ի՞նչ պատճառաւ։

—Վասն զի ամուսնանալու համար, պարզ բան մը կայ, սիրելու է։

—Ինչո՞ւ այդ...

Կանգ առի և չիկնեցայ։

Նախաճաշին ըսին.

—Դուք ի՞նչպէս ճանչցաք տիկին Նիքօլը, հօրեղբայր։

—Զաւակս, փոխ-տեղակալ էի։ Սպանիա կ'երթայի, գիտե՞ս... ճամբայ քաղած էինք, Թարասքոն հասայ՝ յոգնած դադրած։ Բնակարանի տոմս ունէի։ Կը ներկայանամ, եւ ահա բարձրահասակ և խարտիշագեղ աղջիկ մը, լուրջ եւ ուշադիր, դէմս կ'ելնէ, և կ'ընդունի զիս։—Անմիջապէս ճաշ կը բերէ ինձ, և մինչ ես կը հանգստանայի ուտելով, ներս կուգայ՝ բազկացը վրայ ունենալով սպիտակ և անուշահոտ սաւաններ։—Մայրը կրակին մօտն էր, և իր պզտիկ եղբայրները անոր կը հետեւէին եւ զայն կը բարեբէին քոյր Նիքոլ կոչելով զնա։

Ինձ հետ վարուեցաւ այն լրջութեամբ և շնորհով, որպէս կը վարուէր իր պզտիկ եղբարց հետ, թէ քիչ մըն ալ այն ակնածութեամբ զոր ցոյց կուտար մօրը նկատմամբ։

Ակ ի բերան եղած էի և այլեւս չգիտնալով թէ ի՛նչ պէտք էր ըսել այսքան վըսեմ և այսքան բարի աղջկան մը, սա հետաքրքրաշարժ խօսքը գտայ.

—Ի՞նչ սպիտակ ճերմակեղէն ունիք, օրիորդ։

—Հիւրերու սաւաններն են ասոնք, ըսաւ։

—Եւ ինչո՞ւ այդքան գեղեցիկ են։

—Մարդ երբ օտարական մը դ'ընդունի, ըսաւ Նիքոլ, չգիտցուիր թէ այդ օտարական հրեշտակ մը չէ՞։

Կընդունէք զիս որպէս պիտի ընդունէր հրեշտակ մը, զաւակս, զի՛ս, կը լսե՞ս։

Հրեշտակի մը սահմանուած անուշաբոյր սաւաններուն մէջ քնացայ և մտածելով այս գեղեցիկ, շնորհալի, լուրջ և բարի կնոջ վրայ, ինքզինքէս կը գարշէի,—միտքս դրի կեանքս փոխել և հետեւեալ օրը Սպանիա ուղեւորեցայ։

—Եղբո՞ր, ըսի։

—Երեք տարի վերջը հոն կը դառնամ, յարեց հօրեղբայրս։ Գործերն աղէկ գացած էին։ գնդապետ էի, Նիքոլը փնտռեցի։—Օրիորդ, ըսի ներս մտնելով, հրեշտակ մը չէ եկողը, այլ բարեկամ մը։

«Եւ Նիքոլ ճանչցաւ զիս։ ահա իմ պատմութիւնս, զաւակս։

—Հապա անուշահոտ սաւաննե՞ը։

—Անոնք են որոնց մէջ դուն պառկեցար։

—Անոնք որ սահմանուած էին...

—Օտարականներուն, ըսաւ հօրեղբօրկինս, վասն զի կարելի է որ հիւրընկալուող օտարական մը հրեշտակ մը ըլլայ։

Այս միջոցին, դուռը բացուեցաւ եւ մանկամարդ աղջիկ մը ներս մտաւ։

—Բարիլոյս, Նիքոլ, ըսաւ հօրեղբայրս։

—Ի՞նչ, Նիքո՞լ, ուրիշ Նիքոլ մը, գոչեցի։

—Սանս է, ըսաւ հօրեղբօրկինս ինձ ներկայացունելով զայն, զաւակս, ճոխ կերպով պիտի ամուսնանա, անոր պիտի թողուին մեր ունեցածը։

Անկից ի վեր քսան տարի անցած է։

Ճոխ կերպով չամուսնացայ։ Նիքոլ եւ ես՝ իմ հօրեղբօրկինոջս տունը կը բնակինք, և մեծ դարանին մէջ կը պահենք օտարականաց սաւանները զորս իր կնքամայր թողած է մեզ։ անոնց ծալքերուն մէջ տակաւին կը գտնենք եղեսպակի և լաւանտի տերեւներ։ ԺԱՆ ԼԱՆՏԻԷ

ԲԻԶԱՆԴԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆ, ի Զալաթիա, Սեղբոս խան, Թիւ 5, Մանկեանցի Սրբազան պատմութիւն Հին Ուխտի երկրորդ տիպ, բովանդակ ռուսսահայ վարժարանաց մէջ գործածուած սոյն դասագիրքը, որոյ առաջին տպագրութիւնը սպառած լինելով, այս երկրորդ տպագրութեամբ վերստին հրատարակուած է այժմ, կը վաճառի ի Զալաթիա Սեղբոս խան, Թիւ 5, եւ ի Պոլիս, Նշան Պէրպէրեանի գրատունը Էսկի Զապ-Թիւք Շատէսի Դին գանձական 4։

Դրամաճառաց եւ դպրոցաց համար մասնաւոր զեղչ։ 54 3—6

ԵՂՈՒ ԴՐԱՏՈՒՆ, Յարութիւն Մարտիրոսեան, փոխադրուած է Էսկի-Զապ-Թիւք Ճատէսի Իվմիտ օթեւանի ներքեւ Թիւ 70։ Սոյն գրատան մէջ կը գտնուին Թուրքերէն, Հայերէն դասական եւ այլ ամէն տեսակ գրքեր, եւ մասնաւորապէս Մ. Դարագաշեանի եւ Մ. Մամուրեանի ամբողջ դասագրքերն եւ Միացեալ Ընկերութեանց եւ Դ. Պաղտասարեանի ամէն հրատարակութիւնները։

Դատառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով եւ ճշդիւ կը կատարուին. մեծաքանակ գնողաց զոհացուցիչ զեղչ կը տրուի։ 52 3—10

ՆԻՔՈԼԱ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՈ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Պոլիս Սուլթան Պայազիտ Բէյազիտի Պազար Թիւ 99

Պ. Նիքոլա Անտրիօմէնօ այս անգամ եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիքներ մեծ և թէ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ. Նիքոլա Անտրիօմէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաջախորդաց լուսանկարները։ Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաջախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողիլով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ո՛վ որ կը փափաքի թէ՝ ազան գնով, թէ՝ շուտ և թէ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ առիթէն օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքոլա Անտրիօմէնօի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յաստակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ եւս լուսանկարը ամենայն յաջողութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացընեն։ 50—90

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՊԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր աղբիւրն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն որ ցարդ վճարած է հրդեհի փոխարէնս հասարակաց։

34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և պայծառ կայծակի, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և մինչև ամենամեծ առատագրեցութիւն, որը ունենալ լիազօր ներկայացուցիչներն կրնան ամենայն ոստիկանատեղիներու մէջ։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 11 և 12, Սամատարը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցմեղմ յունիս 1890 » 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » » » 14,135,925

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրուին մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կոյտերներ խիստ չափաւոր սակագնաց

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանաց և սակագնաց։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան 12, 13, 14

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍՏԷՐ

Հիմնեալ 1852ին

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դեկ. 31ին աւանդ տրուած գումար	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891ին	991,260

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ էնէք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն ինչպէս և նաւերն նաւահանգստիներէն։

Վնասի տեղն ապրագ և խղճամիտ վճարուիր։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 իպլէրի փաշա խան, Գալաթիա։

Գործակալ ՐԻՉԱՐԴ Մ. ՊՈՆՏ
Նէրկայացուցիչ
ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)
ԿԱԼՈՒՈՑ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳԵՏՈՒԹԻՒՆ

Վաճառութիւն փարիզ, 8, Գուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՑ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հաստատութեան մէջ, որ Եւրոպոյ նմանօրինակ լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամէն տեսակ լոգարան և գաւուն կը գտնուի պոմպոփոխ, ֆայէնսի դղեան ֆոշոնոց, ասուլտարի, տոպրոմոլեռնեան կոնտոտի հիւանդութեանց բուժման համար։

Ամէն օր՝ մայիս 15էն մինչև սեպտեմբեր 15՝ թատրոն եւ նուագահանդէս ի Քազինոս,—Երաժշտութիւն պարտէզին մէջ։—Ընթերցարան։—Տիկնանց վերապահեալ սրահ։—Խաղուց, խօսակցութեան եւ գընդակաղի սրահներ։

ԱՄԵՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւնն, Գուլվար Մոնմարթր, 8, Փարիզ։ 427

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՀԵԲԲԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՅՈՒՏ ԻՒՂ

Իւղաձիգ որ լաւ է ապրոյտ

Գարատաեալ մեռամ ՍԿՈՏԻ և ՀՈՓՈՒՆԻ ի նեւերոյ։

Կաթին չաք ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, երեքոտիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտաւութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համու հոտ ունի, գիւրամարս է և ամէնէն փոփուկ ստամոքսները կը տանին զայն

Կը մաճառուի գլխաւոր դեղատաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱՐՅՈՆ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻԻԱՆՆ ՔՈՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ձեղքի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողը կը հրաւիրուին դիմել առ

Ընդհանուր գործակալ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըք սոքաք, Ուիլիամ խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՍԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Պոնտի Դէլ-Կանտարդիս Բանք

Սամսուն, Տրապիզոն և Պաթում երկաթէ յատակաշինակ շոգենաւն է Սէպտեմբերի 15ին Մարսիլիայէն և յուլիս 12ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց գնացութիւնն ի միասին առնելով,
Մ. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորք և ապրանք ընդունուին

Նաւուղէնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մոմշանէ Սիրէ Ֆրանսէպ 5

VIN DE PEPTONE
CHAPOTEAUT
ԳԻՆԻ ՇԱՓՕԹՕՅԻ

Կերակուրները սամանքայնին հիւթի զօրութեամբ մի մասնաւոր նիւթի կը վերածուին որ բէպթոն կը կոչուի և որ արեան մէջ անցնելով մարմնոյ այլ և այլ մասունքը անընդհատ վերակազմելու կը ծառայէ։ ուստի եթէ ստամոքսը հիւանդ լինի, սա ամենակարեւոր գործողութիւնը ի կատար հանելու ոյժն ու զօրութիւնը չը պիտի ունենայ բնականաբար։ տարոր համար Մ. Շապոթօ բէբսինի միջոցաւ բէբթոնի վերածելու եղի մասնաւոր հիւանդ ուղղակի գործողութիւնին արտաղրեալին նման մի բէբթոն ձեռք բերած է որով կրնան մնունդ առնուլ շատ ծանր և բոլորովին մարսողութենէ զուրկ ստամոքս ուղեղող հիւանդներ, ինչպէս են անարիւնք, հիւծեալք, ապաքինեալք, և դանազան պատճառներով տկարացած անձինք։ ասկէց զատ կրնայ նաեւ տղայոց առամի դիւրացնել և ծերոց ալ մնունդ մատակարարել։

CHAPOTEAUT Pharmacien, 8, rue Vivienne, PARIS
Et dans les principales Pharmacies.

NEVRALGIES

ՋՂԱՑԱՒ ԱՆԿԱՐԳ, ՄՆԱՑԱՒՈՒ ԽԻԹՔ, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժուին ՏՈՔԹ. ՖԻՇՆԻԷՒԻ ԱՆԳԼԷԼԱՅԻԿ դեղատներով։ Տուփը 3 ֆր։—Պարունակ դեղատուներուն։ Մուտքեան գրասենեակ՝ Գործարանատեղի Դեղ. Ռոպոքէ, 23, Պոնէ փողոց, Սենտ-Դենիսի։ Ի Կ. Պոլիս Մէկիքի և ընկ., դեղավաճառք, և ամէն շաբ դեղաբաններ։

ԴԵՂ, ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՒՑ

Ցաքթոր Ա.ի բերի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն որ անհատն բաղարութիւն մի է զանազանեալ, է գաւանական ազգաւ կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանդարմանց, որ յառաջ կուգան մանաւանդ վարքերու ջերմա կիսմիսի վատ ու ապականեալ օդերն, որոնց օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ոյժդ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ոյժդ գեղաբոյր ամէն։ Այս ֆիզիքական խանդարութիւնքն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվնասարեալ նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերն ծանրանալով կը մնանն արեան մէջ, կը խանդարեն լեարդն, և յառաջ կը բերին տեսակ տեսակ ցերմեր և ուռներ։ Դ, և արեան թունաւորումն։ որոց ամենանոյնը լարուած է ցերմն և ապրուստ, թագուն ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մանգային ուռնգ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մարդոյրան սպասանեալ և թունաւորեալ է ճահճեներէ կամ ճահճախառնութեամբ վարքերէ մնահատ նիւթով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակներէն եկած թունաւոր կայնքով, զոր մարդիկ կը ծծեն ընդառաջութեամբ։

Ա.ի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ գաւնաւոր նիւթոց կամ կայնքոց ազդեցութիւնն գալը կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն սասուգապէս անվնասիկ և անվնաս է և օգտաւոր ասդդ։ միայն թէ որուան հրմնանդի համեմատ գործածուի։ Կը ծախսի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա։ Գ. Պոլսոյ։ 22

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Բ. 22.4 Օթէանի ուրբանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դ. 23.5 Աէքսանդրիոյ ուղղակի ուրբանգակ, ժամ 3ին յետ միջօրէի. Պիրէաի մամբով
Գ. 24.6 Ընկանոցի ուրբանգակ, առաւօտեան ժամ 11ին։
Հ. 24.6 Ուրբանգակ դեպի փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչեւ պաթում սառաւօտեան ժամը 11ին։
Գ. 25.7 Օթէանի ուրբանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազգ.—Յուլիս 24.6, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դեպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մինչեւ ուրեւոր Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանգիստն թրիբոլի, դեպյոպէթ, Նյաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւը 2։

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹ

Ուր ոտքը եկեալ անեմ կը բանի Լիվերբուլի և Նիւ-Եորքի մէջ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գասպիական	4845
Եդրուսիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3674
Ուրանիա	7268	Մարատոն	2408
Բանանիա	5587	Գալլա	2393
Սենտանիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բարմիա	2144
Ալէքսը	2.43	Թրինիտաս	899
Գէսար	1876	Մարգէզ	1855
Շեբոլուկ	1614		

Քէրար չոգենաւը, նաւապետ Քինկ, Լիվերբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի 11 յուլիսի։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ էսքսքոտ
Thomas C. Joly
Ամիքսիատիս խան. Թիւ 11
17 Գալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչիսթրի դէպ Բանդ ընթացք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանսաս	4200	Սֆինքս	3000
Հելոս	4000	Օսպրեա	3000
Օսմանլի	4000	Նէրեթիս	3000
Սէքսոգրիս	3250	Ռէբա	3000
Թիրա	3250	Լոգիա	800
Գրանտաս	3250	Գլինտաս	800
Մարիսթիա	3250	Մեսիլ	700

Դիմել առ Ճ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվերբուլ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Ճ ԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻՏ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Արեւ. ձեղք. Թ. 2 Բէ. եր. Ա.	Կանխ. Խառն Թ. 4 Ա.Բ	Կանխ. Խառն Թ. 62 Ա.Բ	Կանխ. Խառն Թ. 132 Ա.Բ	Կանխ. Խառն Թ. 1242 Ա.Բ	ԿԱՅՍՐԱՆՔ	Կանխ. Խառն Թ. 123 Բ.Ա.Բ	Կանխ. Խառն Թ. 131 Ա.Բ	Կանխ. Խառն Թ. 61 Ա.Բ	Կանխ. Խառն Թ. 7 Ա.Բ	Արեւ. ձեղք. Թ. 5 Ա.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ... ժմ.		8 55	8 22	4 00	
		6 41			Գումրգաբու ...		8 23			
		6 53			Եէսի—գուլ ...		8 07			
		7 12			Մաքրիւլ ...		7 44			
		7 26			Լյոթէնտոռ ...		7 22			
		7 45			Քիւլիւ—Զէքմէճէ ...		7 07			
		8 20			Սարմանգուլ ...		6 22			
	9 33	9 05			Հարբիէյէ ...		5 56	6 58		
		9 43			Զաքարիա ...		4 53	6 17	1 50	
9 38	10 31	10 25			Գասպաքէճ ...		4 0			
		11 27			Սինէբլի ...		3 29			
	12 12	12 09			ժմ. Զէրքեքգէյ մեկնումներ		2 37	4 38	12 09	
	12 14	12 10			մկ. Զէրքեքգէյ ժամանումներ		2 12	4 33	12 04	
12 04	12 36	1 41			Զորլու ...		1 26	3 56		
		2 33			Մուրաթլը—Բէօրքլի		12 26			
		3 05			Սեխիլէր—Զէֆթիլիք ...		11 53			
	2 28	3 44			Լիւլէ—Պուրլու ...		11 16	2 26		
	2 35	4 30			Պապա—Իպրի ...		10 39	2 00	9 33	
2 05		5 13			Բալլը—Աքեոյ ...		9 40			
	3 53	6 05			Ուզուն—Բէօրքիւ ...		8 56	12 50		
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրլու ...		7 46	12 21	8 09	
		7 12			Ուրլի ...		7 14			
		7 39			ժմ. ԱԳՐ. ՊՈԼԻՍ ... մկ.		6 25	11 37	7 14	
4 21	5 09		3 15		մկ.	1 25		11 22	7 09	
4 29	5 19		4 07		Գասպաքէճ ...	12 32				
			4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.	11 39		10 27	6 12	
5 23	6 12		5 17		մկ. ժմ.	11 19		10 02	6 07	
5 31	6 32		6 35		ժմ. Հարմանլը մկ.	9 54		9 19	5 23	
6 14	7 13		6 53		մկ. ժմ.	8 48		8 59	5 18	
6 20	7 38		7 38		ժմ. մկ.	8 01		8 38	4 53	
	8 01				մկ. Թրքոնօվա-Սէվէրի ժմ.			8 23	4 48	
	8 11			10 50		12 50		7 52		
	8 47			11 50	Գալաթէ—Հասքէյ ...	12 06		7 05		
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ ...	10 50		6 39	3 06	
	9 59			1 49	Բաբաալը	9 58		6 14		
8 38	10 25			2 24	Գալաթիոն—Պիտանիսաք	9 04		5 54	2 17	
	10 44			2 49	ժմ. Փիլիպէ ժմ.	8 25		5 34	2 12	
9 23	11 04			3 20	մկ. Թրքոթաբ Բազարճըք մկ.	7 51		4 43		
9 33	11 58			4 41	Սարամեյ մկ.	6 45		4 17		
	12 22			5 12	ժմ. Սարամեյ ժմ.	6 00		4 16		
	12 23				մկ. Պէյօղլու մկ.			4 01	12 44	
11 10	12 44				ժմ. Սոֆիա			12 34	15	
3 20	4 29				Նիշ			5 51	920	
3 10	9 50				Պէչիրլա			10 53	30	
8 45	4 48				Պուտապէշթ			2 40	2 37	
9 40	1 20				Վիեննա մկ.			8 30	8 50	
3 16	7 20									

ԳԻՏ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍԹՖԻԼԴ—ՍՊԷՏՖԷ

Կանխ. Խառն Թ. 512 Ա.Ա.Ա.	Կանխ. Խառն Թ. 522 Ա.Ա.Ա.	ԿԱՅՍՐԱՆՔ	Կանխ. Խառն Թ. 523 Ա.Ա.Ա.	Կանխ. Խառն Թ. 524 Ա.Ա.Ա.
5 10				10 15
5 44		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		9 41
6 21		Թրօքսին ... մկ.		9 04
6 43		Ամանթօվա ...		8 41
6 53		Քարատաղ ...		8 31
7 31		Կիւմիւճէ ...		8 39
8 05		Կեռտէլէի ...		7 15
8 15		Մարմարիճա ...		7 06
8 47		Մարմարիճա ...		6 32
8 57		Տէմիրդ աբու (Պիւֆէ) ժմ.		6 17
9 42		Քրիմօլաչ ... մկ.		5 43
10 21		Վէնիդ—Կասպէօ ...		5 00
11 08		Քէօբրիւլիւ ... ժմ.		4 10
11 18		Զէլէնիկօ ... մկ.		4 00
12 06				3 17
12 42		ԻՒՍԹՖԻԼԴ (Պիւֆէ) ժմ.		2 41
	1 06	մկ.	2 20	
	1 47	Ալեքսաբաբ ...	1 44	
	2 42	Գուլամանօվա ...	1 07	
	3 15	Թուրգուտլիքէ ...	12 29	
	3 56	Բրէշտօվա ...	12 04	
	4 21	Գուլաճամպէ ...	11 46	
	4 34	Պուլիճէնէքէ ...	11 16	
		Զիկենդիլ ...	11 00	
9 35		Նիշ	5 81	
4 48		Պէչիրլա	10 35	
1 20		Պուտապէշթ	2 40	
7 20		Վիեննա մկ.	8 30	

ԳԻՏ ԻՒՍԿԻԼԴ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կանխ. Խառն Թ. 622 Բ.Դ.Ա.	ԿԱՅԱՆՔ	Կանխ. Խառն Թ. 621 Բ.Դ.Ա.
7 15	Ուսքիւպ (Պիւֆէ) ժմ.	12 29
8 22	Լիշտան մկ.	11 36
9 17	Քասանիք ...	10 59
10 27	Էնիգիօվից ...	10 12
11 20	Լիբիան ...	9 11
12 12	Բրիշ Թինա ...	8 16
12 58	Վուչիթրն ...	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵՄՊՈԼԻՈ

Կանխ. Խառն Թ. 321 Բ.Դ.Ա.	Կանխ. Խառն Թ. 323 Ա.Բ.Գ.	ԿԱՅԱՆՔ	Կանխ. Խառն Թ. 322 Դ.Հ.Բ.	Կանխ. Խառն Թ. 324 Ա.Բ.Գ.
9 15	1 40	մկ. Թրնվ. Սէմէնլի ժմ.	7 20	9 49
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 03	3 32	Լոնէ—Մէրլէսի	5 43	8 14
12 15	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սիլիւս—Բիւնարը	3 41	6 13
2 00	6 30	Եամանլու ժմ.	3 10	5 16
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 10	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կանխ. Խառն Թ. 221 Բ.Դ.Հ. Ա.Բ.Գ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կանխ. Խառն Թ. 222 Դ.Հ.Բ. Ա.Բ.Գ.
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ... ժմ.	6 35
8 47	Ուրլի ...	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ ...	5 30
10 10	Տիմէրգաչ ...	4 38
11 22	Սուֆլի ...	3 31
12 20	Պիտիրլի ...	2 31
1 21	Եէրլի ...	1 29
2 22	ժմ. Տէտա—Աչամ ... մկ.	12 20

ԴԻՏԵՂԻՒ ԻՒՆԻՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն երեկուան ժամը 6ին և առաւուան ժամը 5.59ի միջեւ եղած դէպքերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մանաւոր ցուցակ մը է եղած։

3.—Զարկեղների սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և ոչ կողմի սիւնակաց մէջ վարէն վերս։

4.—Թիւ 321 ֆաուան կառախմբոյն ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ. ապայմանագրական կառախմբին։ Հետ։

5.—Թիւ 322 ֆաուան կառախմբոյն ի Թրնովա—Աւմենլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 ապայմանագրական կառախմբին և Թիւ 131 ֆաուան կառախմբին հետ։

6.—Թիւ 621 ֆաուան կառախմբոյն Սիկիսի մէջ կը հաղորդակցի Զիկենդիլ գացող Թիւ 522 եւ Սէլանիկ գացող Թիւ 513 ֆաուան կառախմբոց հետ։

7.—Պահանջարկ վարկ մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճանապարհային չբաւական օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ. 4 կառախմբին) կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովսկին մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայնս ի կիր առնուլ յաճախանանական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ Բ. կարգ

Ֆր. 10.— Ֆր 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար

,, 12.— ,, 9.— Կ. Պոլսէն Պելովսկի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Աքսեկիական Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամանակ վրայ։

9.—Մէյլին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան հետ է Սէլանիկի ժամանակ վրայ։

ՑՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ